

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง

สสช
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2
(พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0 2142 1331 โทรสาร 0 2143 8122
เว็บไซต์ www.nso.go.th

คำนำ

ด้วย “สถิติ” ถือเป็นวัตถุดิบสำคัญ ที่เป็นต้นน้ำแห่งองค์ความรู้ที่นำไปสู่การประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับโลกที่องค์กรระหว่างประเทศจะใช้ในการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในระดับประเทศที่รัฐบาลจะใช้เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ตลอดจนภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชนที่จะใช้เพื่อการตัดสินใจด้านธุรกิจ การศึกษาค้นคว้า และใช้ในชีวิตประจำวันตามลำดับ สถิติจึงถือเป็นสินทรัพย์ (Asset) ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดี แต่ด้วยมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การจัดทำข้อมูลและสถิติในปัจจุบันไม่สามารถบูรณาการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐที่มีกระทรวง กรม และองค์กรของรัฐอื่นจำนวนมากที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานเหล่านี้ก็มีสถิติที่เกิดจากการดำเนินงานหรือบริหารงานของตนเอง ทำให้สถิติของประเทศที่มีอยู่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านแหล่งที่มา ระยะเวลาในการจัดเก็บ วัตถุประสงค์ มาตรฐานที่ใช้ และอื่น ๆ

จากเหตุดังกล่าวรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ต้องการปรับปรุงการทำงานให้มีความทันสมัย โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส สามารถบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ได้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านสถิติเป็นไปตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางทางด้านสถิติของประเทศ จึงได้ปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) โดยขยายกรอบระยะเวลาให้สิ้นสุดในปี พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดทิศทาง และเป้าหมายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และความต้องการของประเทศในปัจจุบัน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า **แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง** จะเป็นเครื่องมือหลักที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระบบสถิติภายใต้ความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน เพื่อให้ประเทศมีระบบสถิติที่ดี ข้อมูลสถิติมีคุณภาพและมาตรฐานเพียงพอ สามารถบูรณาการและใช้ประโยชน์ร่วมกันในทุกภาคส่วนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก-ข
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ผลการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564)	4
2.1 แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) (ก่อนปรับปรุง)	4
2.2 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564)	5
2.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ระยะ พ.ศ. 2559 - 2564	12
2.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	15
บทที่ 3 สาระสำคัญของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง	18
3.1 กรอบแนวคิด	18
3.2 การรับฟังความคิดเห็นหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้อง	21
3.3 สาระสำคัญของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง	22
บทที่ 4 แผนปฏิบัติการ	30
4.1 โครงการภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง	30
4.2 โครงการสำคัญ (Flagship) ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง	43
4.3 แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง	45
บทที่ 5 กรอบแนวทางการพัฒนาระบบสถิติในระยะต่อไป (พ.ศ. 2566 - 2570)	47

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบกระจายงาน โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตสถิติด้วยการทำสำมะโนและสำรวจ และมีหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ผลิตสถิติจากการปฏิบัติงานทะเบียน และความต้องการเฉพาะของหน่วยงานภายใต้ข้อจำกัดในด้านบุคลากร และงบประมาณ ฯลฯ ที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมี “การบริหารจัดการระบบสถิติ” เพื่อให้มีข้อมูลสถิติที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และเพียงพอต่อการวางแผนและประเมินผลการพัฒนาประเทศ โดย พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนางานด้านสถิติของประเทศร่วมกับทุกภาคส่วน

ด้วยสถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาด้านสถิติของประเทศในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการที่สำคัญและแตกต่างจากช่วงต้นของแผนการดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน รวมทั้งกระบวนการสำรวจและผลิตสถิติ ที่ต้องการความละเอียด รวดเร็ว แม่นยำในการเผยแพร่ข้อมูล อีกทั้งจำเป็นต้องมีข้อมูลในบางมิติเพิ่มเติม เช่น การเคลื่อนย้ายประชากร รวมไปถึงสถานการณ์ของเศรษฐกิจและสังคมในช่วงหลังการแพร่ระบาด (New Normal) นอกจากนี้แนวโน้มการพัฒนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ยังเป็นอีกทิศทางการพัฒนาที่สำคัญของสำนักงานสถิติแห่งชาติทั่วโลก หลายประเทศมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการเพื่อศึกษาและหาแนวทางการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว เช่น การจัดตั้งคณะทำงาน Big Data เพื่อศึกษาประโยชน์และความท้าทายในการใช้แหล่งข้อมูลใหม่ ๆ และเทคนิคด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลในสถิติทางการของรัฐบาลอังกฤษ หรือการประยุกต์ใช้ Big Data ในหลายหน่วยงานภาครัฐของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา

ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 ที่มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปรับปรุงแผนระดับที่ 3 ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง ยังคงยึดกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) ฉบับเดิม แต่มีการปรับปรุงกลยุทธ์ และโครงการที่สำคัญให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งการเตรียมการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาสถิติในระยะถัดไป (พ.ศ. 2566 - 2570) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีระบบสถิติที่ทุกหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสถิติทางการที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ”

พันธกิจ

- (1) บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ
- (2) ส่งเสริมการผลิตข้อมูลสถิติที่ได้มาตรฐานสากล
- (3) ส่งเสริมการให้บริการข้อมูลสถิติ

วัตถุประสงค์ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน คุณภาพ และบูรณาการ/การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยง เพื่อตอบสนองโจทย์การตัดสินใจและกำหนดนโยบายในการพัฒนาทุกระดับ (ประเทศ ภารกิจ และพื้นที่)

เป้าหมาย ส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติทางการไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดสังคมที่โปร่งใสและมีธรรมาภิบาลด้วยข้อมูลสถิติที่มีมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา ระดับประเทศและระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

โครงการ

มีการปรับปรุงกลยุทธ์และโครงการที่สำคัญที่สามารถดำเนินการและขับเคลื่อนตามกรอบระยะเวลาของแผน จากเดิม 15 กลยุทธ์ 16 โครงการ เป็น 10 กลยุทธ์ 14 โครงการ โดยมีโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ และโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science)

บทที่ 1 บทนำ

ในการวิเคราะห์สภาวะด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการกำหนดนโยบายให้ถูกทิศทาง และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยสถิติและเครื่องมือที่รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ สะท้อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและผลกระทบในหลายมิติและมุมมอง กอปรกับกระแสโลกาภิวัตน์ นวัตกรรมทางการเงิน และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วยิ่งทำให้หน่วยงานผู้จัดทำสถิติต้องหมั่นประเมินความสมบูรณ์และความเพียงพอของข้อมูล-สถิติ-เครื่องมือที่ผลิตขึ้นอยู่เสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลได้อย่างดี

ด้วยประเทศไทยมีระบบสถิติแบบกระจายงาน (Decentralized Statistical System) ที่มีสำนักงานสถิติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นหน่วยสถิติกลางของประเทศ และมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ที่ผลิตสถิติที่ได้จากการบริหารงาน งานทะเบียน และจากความต้องการเฉพาะของหน่วยงาน ทำให้มีข้อมูลสถิติเกิดขึ้นจากหลายหน่วยงานภายใต้ข้อจำกัดจากปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ และประโยชน์การใช้งานในเชิงนโยบาย และการปฏิบัติงาน บางข้อมูลเกิดความซ้ำซ้อนในการผลิตสถิติและการใช้งบประมาณในการจัดทำข้อมูลสถิติเกิดความเหลื่อมล้ำด้านมาตรฐานและคุณภาพสถิติ จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ เพื่อให้เกิดสถิติที่มีความสำคัญต่อการนำเสนอสถานการณ์ของประเทศ หรือเรียกว่า “สถิติทางการ” (Official Statistics)¹ ที่ได้รับการคัดเลือกและพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับสากล สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง (Reference) ที่มีความน่าเชื่อถือในการจัดทำนโยบาย แผนงาน ติดตามประเมินผล และใช้ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ

สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการผลิตข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของประเทศ (Fundamental Statistics) และเป็นหน่วยงานกลางที่มีภารกิจในการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ ให้เป็นเอกภาพตาม พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 จึงได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาของระบบสถิติของประเทศร่วมกับหน่วยสถิติต่าง ๆ ภายใต้การกำหนดกรอบความรับผิดชอบของหน่วยสถิติในการจัดทำสถิติให้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ และเพื่อกำหนดมาตรฐานในการนำไปใช้เป็นแนวทางของการผลิตสถิติของหน่วยสถิติให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยมีแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2554 - 2558) เป็นแผนแม่บทฉบับแรกซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาด้านสถิติ โดยมีกลไกการประสานงานกับหน่วยสถิติในระดับต่าง ๆ ดังนี้

ระดับนโยบาย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตามงานด้านสถิติของประเทศ ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน ปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการ

¹ สถิติทางการ (Official Statistics) หมายถึง ข้อความหรือตัวเลขที่เป็นตัวแทนแสดงถึงคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ในประเทศ ที่ประมวลตามความเป็นจริงจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ตามหลักวิชาการทางสถิติ และเป็นสถิติที่มีความสำคัญต่อการใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาประเทศ

เป็นกรรมการ และคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการที่ให้ความเห็นในเชิงวิชาการสถิติต่าง ๆ ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิ (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.คุณหญิง สุชาดา กีระนันทน์) เป็นประธาน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ เป็นกรรมการ

ระดับภารกิจ มีการจัดทำสถิติทางการที่พร้อมให้บริการมากถึง 2,199 รายการ จาก 210 หน่วยงาน ภายใต้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสถิติรายสาขา 21 สาขา (21 คณะ) ที่มีปลัดกระทรวงต่าง ๆ เป็นประธาน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการ และการพัฒนามาตรฐานสถิติของประเทศ ผ่านกลไกคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถิติ ที่มีผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นประธาน มีหน่วยงานด้านมาตรฐานสถิติของประเทศและผู้ใช้สถิติที่สำคัญร่วมเป็นกรรมการ

ระดับพื้นที่ มีการจัดทำข้อมูลที่สำคัญที่สามารถตอบยุทธศาสตร์ สถานการณ์ และสภาพปัญหา ในระดับพื้นที่ ผ่านการกำกับดูแลโดยคณะกรรมการสถิติระดับจังหวัด ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นกรรมการ และคณะกรรมการสถิติระดับกลุ่มจังหวัด ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัดเป็นประธาน ผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัดเป็นที่ปรึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ

ซึ่งจากการจัดทำสถิติทางการในระดับภารกิจและข้อมูลที่ตอบยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับพื้นที่ ทำให้ทราบสถานะข้อมูลสถิติที่มีอยู่และข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม (Data Gap) เพื่อจัดทำแผนกำหนด ความรับผิดชอบและขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีมอบหมายหน่วยงานดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมทั้งพัฒนาสถิติทางการที่มีอยู่ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อใช้อ้างอิงเป็นข้อมูลของประเทศ ซึ่งเป็นบทบาท สำคัญที่สำนักงานสถิติแห่งชาติที่จะต้องประสานและหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนกำหนด ความรับผิดชอบตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 มาตรา 6 (5) ให้เกิดการพัฒนาข้อมูลที่ต้องจัดเก็บ เพิ่มเติม (Data Gap) ผ่านกลไกการประสานระดับภารกิจและระดับพื้นที่เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ภายใต้กรอบการพัฒนาตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย

ปัจจุบันการพัฒนาสถิติของประเทศอยู่ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 เพื่อพัฒนางาน ด้านสถิติของประเทศต่อจากแผนฉบับแรก โดยมีเป้าประสงค์ให้ประเทศมีสถิติที่สำคัญ จำเป็น มีมาตรฐาน คุณภาพ สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลสถิติเพื่อใช้ในการวางแผน และประเมินผลการพัฒนาประเทศ ในทุกระดับ (ประเทศ ภารกิจ และพื้นที่) ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ร่วมกับ หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 มาระยะหนึ่งแล้ว เน้นการพัฒนาสถิติ โดยการบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลทะเบียนเพื่อมาสนับสนุนการจัดทำสถิติด้วยการ ทำสำรวจและสำมะโน กรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถิติทางการโดยยึดหลักพื้นฐานสถิติทางการ ตามมาตรฐานสหประชาชาติ United Nations (UN) และมาตรฐานสถิติ 5 ตัวแปร เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยสถิติ

นำไปใช้ในการจัดทำสถิติของหน่วยงานให้สามารถบูรณาการและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันได้แม้จะทำขึ้นจากต่างแหล่งต่างเวลา ซึ่งได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาและประกาศใช้ไปเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562

นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog : GD Catalog) ขึ้นเพื่อให้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Service Platform) ตามการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ได้มีมติเห็นชอบการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายเพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ศูนย์ข้อมูล (Data Center) และคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) และเห็นชอบให้ “หน่วยงานภาครัฐร่วมมือกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) จัดทำรายการข้อมูลภาครัฐและระบบนามานุกรม (Directory Services) ตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอ” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) และการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

ด้วยสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงต้นของแผนเป็นอย่างมาก จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงและทบทวนสถานการณ์ บริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะประเด็น (1) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำสถิติ และการจัดทำข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้กำหนดนโยบายในการบริหาร (2) การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data ในกระบวนการจัดทำสถิติซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาของสำนักงานสถิติทั่วโลก อีกทั้งแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ยังเป็นแผนระดับที่ 3 ที่ต้องดำเนินการทบทวนและปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 และแนวทางการเสนอแผนระดับที่ 3 เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 – 2565) ฉบับปรับปรุง ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี โดยได้ขยายกรอบระยะเวลาของแผนไปสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2565 ภายใต้วิสัยทัศน์เดิมที่กำหนดไว้ แต่มีการปรับปรุงกลยุทธ์และโครงการให้สามารถดำเนินการได้สัมฤทธิ์ผลและสะท้อนเป้าหมายซึ่งผ่านกระบวนการพิจารณาและรับฟังความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว รวมทั้งได้จัดเตรียมกรอบแนวทางการพัฒนาระบบสถิติสำหรับร่างแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับถัดไป

บทที่ 2

ผลการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564)

2.1 แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) (ก่อนปรับปรุง)

แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับที่ 2 มีเป้าประสงค์หลัก คือ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน คุณภาพ ในการตอบโจทย์การตัดสินใจและกำหนดนโยบายการพัฒนาทุกระดับ (ประเทศ ภารกิจ และพื้นที่) โดยข้อมูล สถิติประกอบด้วยข้อมูลสถิติพื้นฐานหรือ Basic Statistics และข้อมูลสถิติที่เป็นสารสนเทศและดัชนีชี้วัด ซึ่งในสภาวะการณปัจจุบันจะเห็นว่าดัชนีชี้วัดเป็นสารสนเทศที่ผู้ใช้ข้อมูลต้องการโดยเฉพาะดัชนีชี้วัดระดับ นานาชาติซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ชี้สถานการณ์ ทิศทาง และแนวโน้มการพัฒนาของ ประเทศไทยมากขึ้น รวมถึงใช้เปรียบเทียบขีดความสามารถการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานดิจิทัลให้ครอบคลุม การบริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Service Platform) และ การส่งเสริมการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศ ภารกิจ และ พื้นที่ด้วยมาตรฐานเดียวกันนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และประชาชน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสถิติ ประเทศไทยไว้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีระบบสถิติที่ทุกหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสถิติทางการที่ใช้ ในการพัฒนาประเทศ”

3 พันธกิจ

- บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ
- ส่งเสริมการผลิตข้อมูลสถิติที่ได้มาตรฐานสากล
- ส่งเสริมการให้บริการข้อมูลสถิติ

เป้าหมายที่สำคัญ “ส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติทางการไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน”

5 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสถิติ ของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา ระดับประเทศ และระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในฐานะผู้ผลิตข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล ในการผลักดันให้ระบบสถิติ มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกลไกและกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูล ในการเป็นจุดประสานข้อมูล (Clearing House) สำหรับนำไปใช้ในการจัดทำดัชนีและ ตัวชี้วัดระดับนานาชาติ เช่น ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดัชนีชี้วัด ความสามารถในการแข่งขัน (IMD) ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยง สถิติ เพื่อส่งเสริมให้มีการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน และข้อมูลจากการ สำรวจ เพื่อให้มีความครบถ้วนและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ลดความซ้ำซ้อน

ของการจัดเก็บข้อมูลสถิติ รวมทั้งการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และระดับพื้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติในการจัดทำ ปรับปรุงข้อมูลสถิติให้ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งส่งเสริมหน่วยงานสถิติทั้งภาครัฐ/เอกชนให้เข้าใจและมีการประเมินคุณภาพสถิติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบนำเสนอในรูปแบบสื่อดิจิทัล และบริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยสถิติและการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างมาตรฐานบุคลากรด้านสถิติและเพิ่มสมรรถนะบุคลากรด้านสถิติให้เป็นวิชาชีพที่ทันต่อการพัฒนาประเทศ

2.2 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 – 2564)

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านข้อมูลสถิติภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ โดยในระดับภารกิจ มีการดำเนินโครงการเพื่อบูรณาการข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนเพื่อพัฒนางานสำมะโนและสำรวจ จัดทำมาตรฐานสถิติที่สำคัญของประเทศ พัฒนาระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ พัฒนารูปแบบและวิธีการบริการสถิติผ่านแอปพลิเคชัน (Application) การพัฒนาเครือข่ายสถิติเพื่อการแลกเปลี่ยน (Statistical Gateway) พัฒนาหลักสูตรด้านสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรภาครัฐจากหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละหลักสูตรจำนวนมาก ในระดับจังหวัด การจัดทำชุดข้อมูลตามแผนพัฒนาจังหวัดและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด (Pain Point) รวบรวมความต้องการใช้ประโยชน์ข้อมูลสถิติ และจัดทำรายละเอียดของข้อมูล (Metadata) ตามมาตรฐานคำอธิบายข้อมูลภาครัฐเพื่อเตรียมสำหรับการจัดทำระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐในระดับจังหวัดต่อไป รวมถึงมีการให้องค์ความรู้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแปลงข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบเอกสารให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์เพื่อสะดวกต่อการใช้งานและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นตามโจทย์ที่ท้องถิ่นต้องการ

แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ 15 กลยุทธ์และ 33 ตัวชี้วัด ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและกรอบระยะเวลา พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย แต่มีกิจกรรมบางส่วนที่อยู่ระหว่างดำเนินการและมีความล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนด เนื่องจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งความต้องการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในด้านการผลิตสถิติด้วยวิธีการใหม่ ๆ โดยเฉพาะข้อมูลดิจิทัลหรือข้อมูลขนาดใหญ่ โดยสามารถสรุปภาพรวมการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้ดังนี้

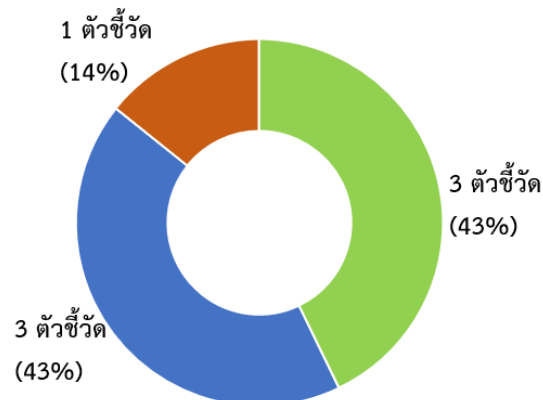
ตารางที่ 2.1 สรุปภาพรวมการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ตามตัวชี้วัด

สถานะตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์	สำเร็จ ²	อยู่ระหว่างดำเนินการและ คาดว่าจะสำเร็จตาม เป้าหมาย	อยู่ระหว่างดำเนินการแต่ ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด	รวม
ยุทธศาสตร์ที่ 1	3	3	1	7
ยุทธศาสตร์ที่ 2	3	3	1	7
ยุทธศาสตร์ที่ 3	2	4	0	6
ยุทธศาสตร์ที่ 4	3	2	1	6
ยุทธศาสตร์ที่ 5	2	2	3	7
รวม	13	14	6	33
ร้อยละ	40	42	18	100

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศ ระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

การพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับในภาพรวมการดำเนินงานของกลไกต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้ดี โดยเฉพาะคณะกรรมการสถิติในระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ แต่ยังมีอีกหลายคณะฯ ที่ขาดความต่อเนื่องด้วยปริมาณโครงสร้างและองค์ประกอบคณะกรรมการและอนุกรรมการต่าง ๆ ที่มีจำนวนค่อนข้างมากที่สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องทุ่มเทสรรพกำลังในการขับเคลื่อนกลไก

² สำเร็จ หมายถึง มีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด

อยู่ระหว่างดำเนินการและคาดว่าจะสำเร็จตามเป้าหมาย หมายถึง อยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาและคาดว่าจะสำเร็จตามแผนงานที่กำหนด

อยู่ระหว่างดำเนินการแต่ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด หมายถึง มีผลการดำเนินงาน หรืออยู่ระหว่างดำเนินการ แต่มีความล่าช้ากว่าแผนงานที่กำหนด เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ

การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการผลิตและใช้สถิติในกระบวนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา ที่ยังต้องพัฒนาการประสานงานร่วมกับหน่วยงานผู้กำหนดนโยบายให้สามารถผลิตข้อมูลให้ตรงตามความต้องการให้มากขึ้นผ่านการยึดโยงตัวชี้วัดในแผนระดับที่ 1 และระดับที่ 2 ของประเทศ เพื่อกำหนดเป็นชุดข้อมูลที่เป็นสถิติทางการต่อไป

ในการพัฒนาจุดประสาน (Clearing House) สำหรับดัชนีและตัวชี้วัดระดับนานาชาติที่ ได้ร่วมพัฒนากับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในด้านข้อมูลเพื่อประสานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มิใช่แค่เฉพาะในประเทศไทยที่เป็นเลขานุการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (ปัจจุบันคือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ในคณะอนุกรรมการชุดที่ 3 ว่าด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน และประสานกับองค์กรระหว่างประเทศในการเป็นหน่วยงานกลางข้อมูลสถิติของประเทศ รวมถึงได้จัดทำตัวชี้วัด SDGs ระดับชาติ (National SDG Indicators) ผ่านการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ แต่ด้วยการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1/2562 ที่เรียกว่าการประชุม Set Zero การขับเคลื่อน SDGs ประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงปรับบทบาทการทำงานเพื่อการพัฒนา SDGs ผ่านการพัฒนาสถิติทางการ (Official Statistics: OS) เพื่อให้ประเทศมีข้อมูลที่มีคุณภาพที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ โดยยังคงทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางประสานด้าน SDGs กับองค์กรระหว่างประเทศ พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ SDGs ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาข้อมูล SDGs ในระดับพื้นที่

นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาตัวชี้วัดสำคัญเพิ่มเติมคือ ตัวชี้วัดการระดมทุนเพื่อการพัฒนา (Financing for Development: FfD) ที่เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการและการใช้เงินทุนของประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่มี 7 สาขาปฏิบัติการ กว่า 120 ตัวชี้วัด ตามข้อสั่งการของมติคณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 รับทราบผลการประชุมระหว่างประเทศ ครั้งที่ 3 ว่าด้วยการระดมทุนเพื่อการพัฒนา (Third International Conference on Financing for Development: FfD) และได้มอบหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบในการกำหนดแนวทางการติดตามและการวัดผลการดำเนินการระดมทุนที่มีประสิทธิภาพ และได้ร่วมสนับสนุนการพัฒนาข้อมูลสถิติในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (IMD) มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานความก้าวหน้าและเผยแพร่ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (ประจำปี)

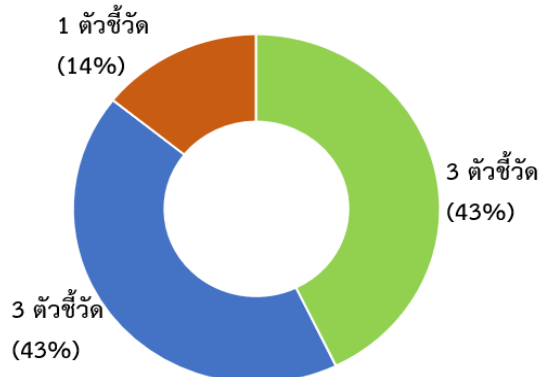
ยุทธศาสตร์ที่ 2

การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ

ในภาพรวมมีโครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน และสถิติจากการสำรวจในหลายโครงการเพื่อทดแทนสถิติจากการสำรวจด้วยสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน เช่น ข้อมูลทะเบียน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขึ้นใหม่โดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงสถิติจากข้อมูลแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่น

- โครงการศึกษาและพัฒนาต้นแบบการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูลทะเบียน โดยร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทะเบียนด้านประชากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (กรมการพัฒนาชุมชน) ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ประสบปัญหาทางสังคม (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้รับความร่วมมือ
- โครงการพัฒนาฐานข้อมูลสถานประกอบการจากสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรมให้เป็นฐานข้อมูลกลาง (Common Frame) เป็นการบูรณาการฐานข้อมูลจากสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กับฐานข้อมูลทะเบียนธุรกิจ (Business Registers) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้จัดเตรียมกรอบตัวอย่าง (Frame) สำหรับสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม และการสำรวจตัวอย่างด้านสถานประกอบการ รวมทั้งฐานข้อมูลกลางของสถานประกอบการ
- โครงการจัดทำฐานข้อมูลผู้ถือครองทำการเกษตรของประเทศ โดยได้รับตัวอย่างข้อมูลจากฐานข้อมูล Farmer One จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) มาศึกษา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการทวนสอบข้อมูลสำคัญกับผู้ให้ข้อมูลในระดับย่อยที่สุด เช่น กิจกรรมการเกษตร การถือครองที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเตรียมบูรณาการเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดทำสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2566 (ด้วยรูปแบบใหม่) ที่จะช่วยให้จัดทำสถิติด้านการเกษตรให้มีความถี่ที่เพิ่มขึ้น เช่น พื้นที่ถือครองทำการเกษตร และการปลูกพืชต่าง ๆ

ในขณะที่มีการพัฒนาชุดข้อมูลตามประเด็นยุทธศาสตร์ในระดับจังหวัดผ่านกลไกคณะกรรมการสถิติระดับจังหวัดในการพัฒนาชุดข้อมูลตามแผนพัฒนาจังหวัด ประเด็นที่สำคัญของจังหวัด (Pain Point) และมีการกำหนดชุดข้อมูลกลาง (Common Data Set) ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จำนวน 4 ชุดข้อมูล ประกอบด้วย ข้าว การท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ และขยะ ที่ทุกจังหวัดต้องมีชุดข้อมูลดังกล่าวให้บริการ พร้อมทั้งจัดทำคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้มีการเผยแพร่อยู่ในเว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อให้สำนักงานสถิติจังหวัดนำไปใช้สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และประเมินศักยภาพของจังหวัด

รวมถึงได้จัดทำโครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐหรือ GD Catalog เพื่อให้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางของภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/Data Center) โดยมีระบบ GD Catalog เป็น Platform กลางที่ทำหน้าที่รวบรวมชุดข้อมูลสำคัญที่หน่วยงานจัดทำบัญชีข้อมูลของตนเองและเห็นชอบให้ลงทะเบียนบัญชีข้อมูลในระบบ GD Catalog เพื่อให้บริการกับหน่วยงานภาครัฐทำการสืบค้นบัญชีข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว โดยระบบ GD Catalog ได้ออกแบบร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) และ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ให้เชื่อมต่อเข้ากับศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐของ สพร. ในส่วนชุดข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลเปิดได้โดยอัตโนมัติเพื่อให้บริการกับภาคเอกชนและประชาชน และยังสามารเชื่อมต่อกับระบบอื่น ๆ ที่เป็นแพลตฟอร์มระดับประเทศ ผ่านมาตรฐาน Meta Data บัญชีข้อมูลและมาตรฐาน Application Programming Interface (API) การแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งนี้เพื่อลดภาระหน่วยงานไม่ต้องจัดส่งข้อมูลไปยัง Platform ต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง ซึ่งทำให้สามารถเรียกใช้บัญชีข้อมูลหน่วยงาน และเข้าถึงข้อมูลได้ตามสิทธิที่หน่วยงานกำหนดผ่านระบบ GD Catalog

โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาแนวทางการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐร่วมกับ สพร. และ สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) และกำหนดมาตรฐานคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ภาครัฐประกอบด้วย 2 ส่วนหลักคือ

1. คำอธิบายข้อมูลส่วนหลัก (Mandatory Metadata) 14 รายการ ประกอบด้วย ประเภทข้อมูล ชื่อชุดข้อมูล องค์กร ชื่อผู้ติดต่อ อีเมลผู้ติดต่อ คำสำคัญ รายละเอียด วัตถุประสงค์ ความถี่ของการปรับปรุงข้อมูล ขอบเขตเชิงภูมิศาสตร์หรือเชิงพื้นที่ แหล่งที่มา รูปแบบในการเก็บข้อมูล หมวดหมู่ข้อมูลตามธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (แบ่งเป็น ข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลเปิด ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความลับทางราชการ และข้อมูลความมั่นคง) และสัญญาอนุญาตให้ใช้ข้อมูล
2. คำอธิบายข้อมูลส่วนที่เป็นทางเลือก (Optional Metadata) เป็นส่วนที่ไม่ได้บังคับให้ต้องมี โดยแสดงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมที่ช่วยให้คำอธิบายข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น เงื่อนไขในการเข้าถึงข้อมูล (กรณีที่ไม่ใช่ข้อมูลสาธารณะ) วันที่เริ่มต้นสร้าง วันที่ปรับปรุงข้อมูลล่าสุด URL ภาษาที่ใช้ เป็นต้น

พร้อมทั้งสนับสนุนหน่วยงานในส่วนกลางให้มีระบบบัญชีข้อมูลของหน่วยงานไปแล้ว 115 หน่วยงาน (ผ่านโครงการนำร่อง 31 หน่วยงาน และผ่านการดำเนินงานตามตัวชี้วัด: การพัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัล (Digitized Data) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) ของสำนักงาน ก.พ.ร. 84 หน่วยงาน) และ 3 จังหวัดนำร่อง (จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง) ให้มีระบบบัญชีข้อมูลพื้นที่ (Area Data Catalog) พร้อมทั้งเตรียมการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐของจังหวัดผ่านตัวชี้วัด: การพัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัล (Digitized Data) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) ของสำนักงาน ก.พ.ร. ไปแล้วทั้งสิ้น 40 จังหวัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้มีระบบบัญชีข้อมูลพื้นที่ ให้ครบทั้ง 76 จังหวัดภายในปี พ.ศ. 2565

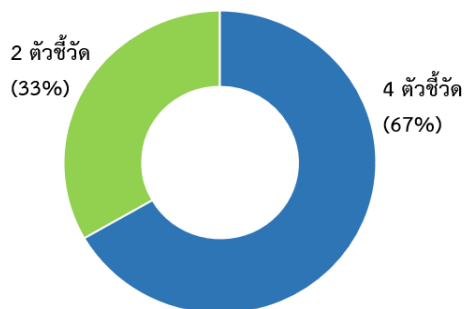
ปัจจุบัน ได้พัฒนาระบบต้นแบบบัญชีข้อมูลภาครัฐและให้บริการ gdcatalog.go.th โดยมีหน่วยงานที่มีระบบบัญชีข้อมูลแล้วประมาณ 115 หน่วยงาน และอยู่ระหว่างการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานนำชุดข้อมูลจากหน่วยงานที่มีกว่า 2,500 ชุดข้อมูลในระบบบัญชีข้อมูลของหน่วยงานมาลงทะเบียนในระบบ

บัญชีข้อมูลภาครัฐเพื่อให้บริการกับหน่วยงานภาครัฐและประชาชนต่อไป ซึ่งปัจจุบันมีชุดข้อมูลที่ผ่านการลงทะเบียนตามเกณฑ์คุณภาพเพื่อให้บริการแล้ว 440 ชุดข้อมูล โดยคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธาน ในการประชุมครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 ได้เห็นชอบร่างแนวทางการลงทะเบียนระบบ GD Catalog และให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินำร่างแนวทางการลงทะเบียนนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามอบหมายหน่วยงานนำรายการข้อมูลมาลงทะเบียนเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล

ในภาพรวมยุทธศาสตร์นี้มีความก้าวหน้ามาก มีการประกาศ 10 หลักการพื้นฐานสถิติทางการของประเทศที่เป็นกรอบเชิงนโยบายให้กับหน่วยสถิติใช้ในการจัดทำสถิติทางการให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน (UN) และประกาศมาตรฐานตัวแปรที่ใช้ในการผลิตสถิติ (เพศ อายุ ประเทศ สถานภาพการทำงาน และอุตสาหกรรม) เพื่อให้การผลิตสถิติจากต่างหน่วยงานนำคำนิยาม รหัสการจัดจำแนก รูปแบบคำถามไปใช้ในการจัดทำสถิติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562 ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติจะติดตามการใช้มาตรฐานดังกล่าวในระยะถัดไป อีกทั้งคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธาน ในการประชุมครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 ได้เห็นชอบร่างการจัดประเภทผลิตภัณฑ์กลางประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 (Thailand Central Product Classification 2020 : TCPC 2020) โดยอ้างอิงตาม Central Product Classification Version 2.1 ของกองสถิติแห่งสหประชาชาติ (UNSD) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศไทยในการจัดประเภทผลิตภัณฑ์ และเห็นชอบร่างมาตรฐานการผลิตสถิติ : สกุลเงิน โดยอ้างอิงมาตรฐานสกุลเงินสากล ISO 4217 เพื่อเป็นมาตรฐานกลางในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล พร้อมทั้งให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาประกาศใช้ต่อไป

ในการดำเนินการเน้นการกำหนดมาตรฐานสถิติที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลมาใช้หรือปรับให้เข้ากับสถานการณ์ใช้งานของหน่วยงานในประเทศ ที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยสถิติ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.คุณหญิง สุชาดา กีระนันทน์) เป็นที่ปรึกษานุกรมการ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ ด้านมาตรฐานสถิติ และด้านคุณภาพสถิติ รวมถึงนักวิจัย ผู้ผลิต และผู้ใช้สถิติทางการ เช่น ผู้แทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์มาตรฐานรหัสและข้อมูลสุขภาพ หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นอนุกรรมการ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้พัฒนามาตรฐานสถิติตามมาตรฐานสากลที่สำคัญคือ บัญชีเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม (System of Environmental-Economic Accounting : SEEA) ที่เป็นกรอบการดำเนินงานทางด้านสถิติเพื่อใช้ในการวัดค่าทั้งในมิติของสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจร่วมกัน ซึ่ง (UN) Statistics Commission มีมติยอมรับให้เป็นมาตรฐานสากล เมื่อปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) ที่เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำสถิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่นำไปใช้ในการตอบตัวชี้วัด SDGs โดยตรงคือ 15.9.1 และ 12.b ที่วัดการนำมาตรฐาน SEEA มาใช้ในการจัดทำข้อมูลของประเทศ และตัวชี้วัด SDGs อื่น ๆ ในทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องจนประเทศได้รับการยกระดับให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการนำ SEEA มาใช้แล้วในระดับที่ 2 จากผลการประเมินของ UN ในปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563)

รวมถึงได้ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้มาตรฐานสถิติ เช่น การร่วมกับหน่วยงานในการจัดทำมาตรฐานการจัดประเภทอาชีพประเทศไทยกับกรมการจัดหางาน ร่วมกับศูนย์มาตรฐานรหัสและข้อมูลสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข ในการส่งเสริมการนำมาตรฐานอาชีพไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลผู้ป่วย เป็นต้น

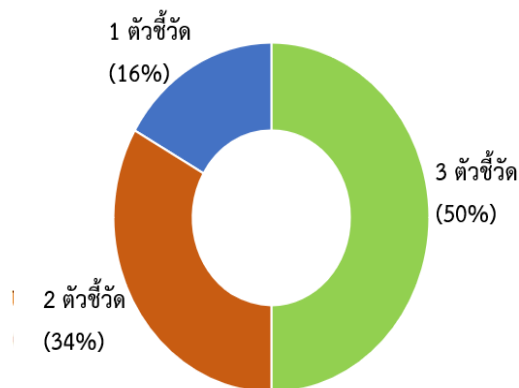
ยุทธศาสตร์ที่ 4

การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์

มีการพัฒนา Mobile Application "THAI STAT" เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสถิติได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น และพัฒนาระบบบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า (CRM) เพื่อเก็บข้อมูลและพฤติกรรมของลูกค้ามาแบ่งกลุ่มผู้รับบริการ พัฒนางานบริการ สร้างผลิตภัณฑ์และความสัมพันธ์กับลูกค้าได้อย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาการให้บริการข้อมูลสถิติแบบ Smart Service ซึ่งสามารถให้บริการข้อมูลสถิติ

ในรูปแบบ Web API Services ให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่น ๆ เป็นการเผยแพร่ข้อมูลสถิติในรูปแบบ Open Application Programming Interface (Open API) เพื่อเปิดช่องทางการเชื่อมต่อกับ Application หรือโปรแกรมอื่น ๆ ให้สามารถเชื่อมโยงเพื่อรับบริการข้อมูลได้แบบอัตโนมัติ

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2564 ได้พัฒนาเครือข่ายสถิติเพื่อการแลกเปลี่ยน (Statistical Gateway) โดยเริ่มดำเนินการแลกเปลี่ยนสถิติของหน่วยงานที่จัดทำสถิติเพื่อรวบรวมสถิติที่สำคัญและเป็นปัจจุบันของประเทศที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดกระแสข้อมูล (Data Flow) และโครงสร้างข้อมูลเพื่อให้สามารถส่งผ่านมาจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลสถิติที่พร้อมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ทุกภาคส่วนด้วยมาตรฐานสากล (Statistical Data and Metadata Exchange (SDMX)) ซึ่งเป็นกระบวนการส่งและรับข้อมูลสถิติที่มาจากข้อตกลงระหว่างผู้ผลิตข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล และผู้กำกับข้อมูลร่วมกันกำหนดหมวดหมู่ โครงสร้างข้อมูล กระแสข้อมูล รหัสข้อมูล และคำอธิบายข้อมูล เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ โดยข้อมูลสถิติและคำอธิบายข้อมูลสถิติจะไม่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการส่งและรับข้อมูล

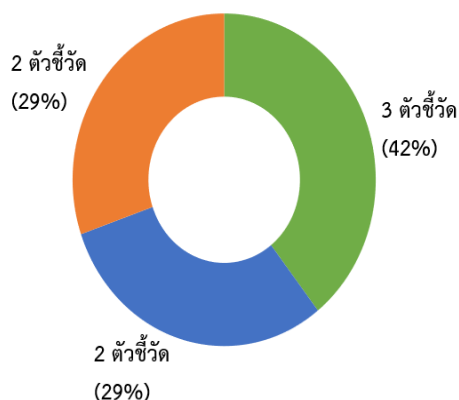

ปัจจุบันได้นำร่องการแลกเปลี่ยนสถิติ ในสถิติทางการสาขาแรงงานกับสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ผ่านการประชุมหารือกับผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรระหว่างประเทศ (OECD, ILO, USND, ADB, UNESCAPE, UNICEF) ในการประยุกต์ใช้มาตรฐาน SDMX เพื่อกำหนดแนวทางการใช้งาน Information Model และ SDMX Tools ในสำนักงานสถิติแห่งชาติ พร้อมทั้งจัดเก็บ SDMX Artefacts ต่าง ๆ เพื่อใช้งานร่วมกันที่ <https://sdmx.nso.go.th/FusionRegistry/> และให้บริการค้นหา วิเคราะห์ แสดงผลและแบ่งปันสถิติได้ในรูปแบบ API SDMX ที่เป็น Automation Services ที่ <https://oshub.nso.go.th/>

ยุทธศาสตร์ที่ 5

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยสถิติ และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐด้านสถิติเทคโนโลยีสารสนเทศ

มีการจัดทำหลักสูตรการอบรมพัฒนาองค์ความรู้ และมีผู้ผ่านการอบรมจากหน่วยสถิติและสำนักงานสถิติแห่งชาติในหลักสูตรที่สำคัญ เช่น สถิติระดับกลาง Advance Excel เทคนิคการประมวลผลข้อมูล และเทคนิคการนำเสนอข้อมูลด้วย Infographics กรอบการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสถิติทางการและมาตรฐานสถิติประเทศไทย การใช้งานโปรแกรม R เบื้องต้น เป็นต้น ซึ่งมีผู้ผ่านการอบรมจำนวนมาก ทั้งในรูปแบบการอบรมปกติและแบบออนไลน์ โดยที่มีการติดตามและประเมินผลความพึงพอใจและการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนางานของหน่วยงานอีกด้วย

นอกจากนี้ได้มีการศึกษาการจัดทำมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพด้านตำแหน่งงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสถิติ เพื่อจะนำมาเป็นกรอบการพัฒนาบุคลากรให้มีเส้นทางความก้าวหน้าทางสายอาชีพที่ชัดเจน แต่ยังมีข้อจำกัดด้านความแตกต่างของลักษณะงานและสมรรถนะของบุคลากรในหน่วยสถิติทั่วไปกับสำนักงานสถิติแห่งชาติที่จะต้องมีการพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมให้รอบด้าน ตลอดจนการเสนอคณะกรรมการพิจารณาการเพิ่มอัตรากำลังด้านสถิติในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาาระบบสถิติของประเทศในช่วงต้นของแผนอีกด้วย

2.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 พ.ศ. (2559 – 2564)

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ที่เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2559 มีปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ทั้งจากกลไกการดำเนินงาน โครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยี รวมทั้งความซับซ้อนของระบบสถิติทางการที่ต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐและเอกชนโดยสามารถสรุปได้ใน 9 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 กลไกและการประสานหน่วยสถิติในประเทศ เพื่อให้หน่วยงานให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาสถิติรายสาขาในระยะต่อไป ซึ่งกระทบต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านกลไก คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่ยังขาดวาระสำคัญที่จะเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา รวมทั้งการกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ทำให้การดำเนินการตามแผนแม่บทระบบสถิติ รวมถึงแผนพัฒนาสถิติรายสาขา ไม่ได้ถูกผลักดันและให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง จนไม่สามารถดำเนินการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาสถิติได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในแผนงาน

2.3.2 พ.ร.บ.สถิติ พ.ศ. 2550 ที่ต้องปรับปรุงให้ทันสมัย สามารถได้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการจัดทำสถิติสำคัญของประเทศ ด้วยมาตรา 14 ที่ให้อำนาจหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติในการขอข้อมูลหน่วยงานเพื่อการจัดทำสถิติ แต่มีการระบุว่าข้อมูลที่ต้องจัดส่งให้ต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยว่าเป็นข้อมูลของบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อประชาชนหรือประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้อยู่แล้วนั้น ทำให้หลายหน่วยงานปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล ซึ่งพบว่าในต่างประเทศได้มีการทยอยปรับปรุงกฎหมายด้านสถิติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดทำข้อมูลสถิติในปัจจุบัน เช่น ประเทศอังกฤษและแคนาดาที่แก้ไขกฎหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ (Office for National Statistics: ONS) สามารถขอข้อมูลส่วนบุคคลจากทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้

2.3.3 ขาดการพัฒนาข้อมูลใหม่ ๆ ที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจได้ทันต่อความต้องการ (New Product) ด้วยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลให้การจัดทำสถิติในโครงการใหญ่ ๆ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติต้องปรับแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงจัดทำสำรวจขนาดเล็กหรือสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนให้กับรัฐบาล เช่น โครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อสะท้อนปัญหาที่ประชาชนไม่ต้องการรับการฉีดวัคซีน สำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตวิถีใหม่ พ.ศ. 2563 การสำรวจความต้องการของประชาชน พ.ศ. 2564 เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนความต้องการที่จะให้รัฐบาลดำเนินการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงานสถิติแห่งชาติจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการจัดทำสถิติด้วยวิธีการหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อปรับแนวทางการทำงานและเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และใช้แหล่งข้อมูลใหม่ ๆ ที่มีมากมายที่สามารถนำมาใช้ในการจัดทำสถิติ เช่น ข้อมูลจากการบริหารงาน ข้อมูลทะเบียน ข้อมูลวิทยาศาสตร์ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูลจากเครื่องวัด ข้อมูลโทรศัพท์มือถือ Scanner Data, Social Media Data, Web Scrape Data, Citizen/Crowdsourcing Data, ฯลฯ เพื่อเติมเต็มช่องว่างข้อมูล (Data Gaps) และตอบโจทย์ความต้องการผู้ใช้ โดยยังคงยึดหลักการพื้นฐานสถิติทางการ The Fundamental Principles of Official Statistics (FPOS) ซึ่งต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ความคุ้มค่า และตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยเฉพาะความต้องการข้อมูลภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการสำรวจและผลิตสถิติเนื่องจากผู้ใช้มีความต้องการข้อมูลที่ละเอียดรวดเร็ว และแม่นยำมากขึ้นที่สะท้อนสถานการณ์การแพร่ระบาดและผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.3.4 ยังขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักสำคัญที่สนับสนุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการผลิตเพื่อรองรับการผลิตสถิติด้วยวิธีการใหม่ ที่นอกเหนือจากการทำสำมะโนและสำรวจ แหล่งข้อมูลใหม่ที่มีอยู่มากมายที่เป็นความต้องการจากผู้ใช้ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน รวมถึงการให้บริการสถิติที่ทันสมัย ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพัฒนาและนำร่องกับหน่วยงาน และต้องใช้เวลาในการพัฒนาระบบและข้อมูลที่ต้องเชื่อมต่อกับ GD Catalog มาให้บริการ รวมถึงต้องวางแผนรองรับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) เนื่องจากสำนักงานสถิติแห่งชาติจะเป็นหน่วยงานกลางในการจัดเก็บข้อมูลสถิติสำคัญของประเทศต่อไป

2.3.5 การพัฒนาสถิติทางการรายสาขาที่ยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม เนื่องจากมีจำนวนสถิติทางการมากเกินกว่าที่จะบริหารจัดการให้ได้ผลเป็นรูปธรรมที่สามารถนำสถิติทางการไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ลดความสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของหน่วยงานในระดับที่แตกต่างกันในการพัฒนาสถิติทางการ ทั้ง 21 สาขา โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำสถิติแล้ว จึงไม่เห็นถึงความจำเป็นในการขับเคลื่อนผ่านกลไกของคณะกรรมการสาขา อีกทั้งมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบอยู่ตลอดทำให้การประสานงานขาดความต่อเนื่อง เช่น ผู้รับผิดชอบใหม่ไม่ทราบรายละเอียดข้อมูลและผู้ประสานเดิมเคยให้ไว้ หรือข้อมูลมีการเปลี่ยนผู้จัดทำ (เปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบ)

2.3.6 กฎหมายและกฎระเบียบที่ต้องร่วมกันพัฒนาเพื่อการเปิดเผยข้อมูล พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ด้วยในการดำเนินงานโครงการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) ที่รวบรวมรายชื่อชุดข้อมูลสำคัญของประเทศ โดยจัดเก็บเฉพาะชื่อชุดข้อมูลและคำอธิบายข้อมูลของชุดข้อมูลเท่านั้นไม่ได้จัดเก็บตัวข้อมูล จากการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) และสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) เพื่อหารือกับหน่วยงานที่ดูแลกฎหมายด้านข้อมูลของประเทศ พบว่าในปัจจุบันบัญชีข้อมูลที่กฎหมายอนุญาตให้เปิดเผย ได้แก่ รายชื่อข้อมูลข่าวสารสาธารณะ คือ “ข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น” ตามมาตรา 7 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และรายชื่อข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ที่ไม่ขัดต่อ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ส่วนข้อมูลความมั่นคง และข้อมูลความลับทางราชการสามารถเปิดเผยชื่อบัญชีได้ตามสิทธิ์ หรือ เฉพาะผู้ที่ถูกกำหนดสิทธิ์เท่านั้นจึงจะสามารถดูรายการบัญชีข้อมูลความมั่นคง และบัญชีข้อมูลความลับทางราชการได้

บัญชีข้อมูลที่เปิดเผยไม่ได้ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ และ พ.ร.บ. ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลความลับทางราชการ ตามมาตรา 14 และมาตรา 15 ของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 รวมทั้ง ข้อมูลความมั่นคง ตามมาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และเป็นไปตามบทบัญญัติข้อกฎหมายเฉพาะของหน่วยงาน

จึงทำให้บัญชีข้อมูลที่หน่วยงานจัดทำและนำมาลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้บริการได้นั้นยังมีเพียงบัญชีข้อมูลที่เป็นข้อมูลสาธารณะและข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น ซึ่งหน่วยงานยังคง

มีความกังวลในส่วนบัญชีข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากความกังวลในกฎหมายตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่หน่วยงานต้องการความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างมาก

2.3.7 การจัดทำมาตรฐานสถิติที่ใช้เวลานาน ทั้งในการศึกษามาตรฐานสากล ซึ่งต้องมีทักษะความรู้ด้านสถิติและภาษาอังกฤษที่ดี ในส่วนของการใช้มาตรฐานสถิติที่หน่วยงานใช้อยู่จะเป็นการส่งเสริมขอความร่วมมือ การให้ความรู้ และการสร้างการยอมรับให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ควรพัฒนาการทำงานในเชิงรุกเพื่อผลักดันให้หน่วยงานใช้มาตรฐานสถิติ และติดตามประเมินผลการใช้มาตรฐานสถิติอย่างต่อเนื่อง

2.3.8 ขาดการประสานงานร่วมกับหน่วยงานด้านการพัฒนาบุคลากรของภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) เครือข่ายมหาวิทยาลัย สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และ สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.) และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐด้านสถิติและสารสนเทศให้เร็วและเห็นผลในวงกว้าง ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีในการผลิตข้อมูลในปัจจุบัน

2.3.9 ความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ ที่จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านนโยบายและแผน การจัดทำยุทธศาสตร์ และการประเมินผล รวมทั้งความรู้ทั้งในด้านสถิติและความรู้ในสหสาขาวิชา ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติยังขาดบุคลากรในด้านนี้ ทำให้การดำเนินงานด้านบริหารจัดการระบบสถิติและการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานยังมีข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินการจัดทำระบบสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (ทั้งภายในและภายนอก) เพื่อสร้าง/ประสานเครือข่ายสถิติให้มาร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสถิติของประเทศ

2.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

2.4.1 ปรับปรุงตัวชี้วัดภายใต้กลยุทธ์ต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและรัดกุมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งปรับเปลี่ยนระยะเวลาสิ้นสุดของตัวชี้วัดบางตัวชี้วัดที่พ้นระยะเวลาที่กำหนดมาแล้ว เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ภายในแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 ฉบับปรับปรุง

2.4.2 ปรับปรุงกลไกการพัฒนาระบบสถิติของประเทศให้มีผู้แทนจากหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้าน Big Data เข้ามาร่วมสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาสถิติของประเทศ และปรับปรุงคณะกรรมการสถิติทางการรายสาขา 21 สาขา (21 คณะ) ให้มีรูปแบบการทำงานและการประสานกับหน่วยงานที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4.3 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลจากหน่วยงานเพื่อจัดทำสถิติที่สำคัญของประเทศ และการจัดทำสถิติด้วยวิธีการใหม่ ๆ พร้อมทั้งหารือร่วมกับหน่วยงานที่ดูแลกฎหมายด้านข้อมูลของประเทศเพื่อการปรับปรุงกฎหมายมีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2.4.4 เน้นการพัฒนาสถิติทางการที่สำคัญ โดยเลือกประเด็นหรือโจทย์ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่สำคัญมาจัดทำให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น สังคมผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การย้ายถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนหลังสถานการณ์โควิด-19 เป็นต้น

2.4.5 เร่งพัฒนา Platform กลางด้านสถิติของประเทศให้เห็นผลและใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) ที่ปัจจุบันได้พัฒนาให้เชื่อมต่อเข้ากับ ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐของ สพร. ในส่วนชุดข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลเปิดได้โดยอัตโนมัติแล้ว ส่วนชุดข้อมูลที่ไม่ใช่ชุดข้อมูลเปิดนั้นได้จัดทำมาตรฐาน Metadata เพื่อรองรับสำหรับการแลกเปลี่ยนไว้แล้ว เพื่อเชื่อมต่อไปยัง Platform ศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ (Government Data Exchange Center : GDX) ที่เป็นกลไกการบริการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลของประเทศ หรือการให้บริการบัญชีข้อมูลให้กับศูนย์กลางข้อมูลด้านต่าง ๆ ด้วยกระบวนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหน่วยงานหลักที่กำหนดมาตรฐานระบบโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ปัจจุบันสำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนา GD Catalog Platform เพื่อเก็บรวบรวมรายชื่อชุดข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐไปแล้วนั้น นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติยังจำเป็นต้องพัฒนา National Statistical Platform กลางด้านสถิติเพื่อให้บริการกับหน่วยงานในการจัดทำสถิติและวิเคราะห์สารสนเทศ เช่น การพัฒนา National E-survey Platform รวมถึงการจัดหาซอฟต์แวร์ประมวลผลทางสถิติ หรือซอฟต์แวร์เพื่อการประมวลผลทางสถิติในลักษณะที่เป็น Software As a Service เพื่อให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ยังใช้งานแตกต่างกัน ซึ่งจะนำไปพัฒนาต่อไปในแผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับที่ 3 ตามที่ได้ออกแบบไว้ในสถาปัตยกรรมองค์กรและแผนดิจิทัลต่อไป

2.4.6 ศึกษาและพัฒนาวิธีการจัดทำสถิติด้วยวิธีการหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ ให้ทันต่อความต้องการ (New Product) รวมถึงการพัฒนาข้อมูลด้วย Model-Based Methods เพื่อการเติมเต็มข้อมูลที่มีการขาดหายไป ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษ เช่น

- การพัฒนารอบหรือขอบเขตของพื้นที่ (Area Frame) ให้เป็นปัจจุบัน ต่อเนื่อง และรวดเร็ว ที่เป็น Multi-Purpose Area Frame ที่สามารถใช้เป็นขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติงานทางสถิติหรือเขตแดนนับ (Enumeration Area: EA) และการผลิตสถิติการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม (Satellite Data)
- การประมาณค่าการเคลื่อนย้ายของประชากรจากปริมาณการใช้สารอุปโภค
- การจัดทำข้อมูลการขนส่งสินค้าจากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กับข้อมูลติดตามยานพาหนะ (GPS Tracking Data)
- การศึกษาการใช้แหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดทำสถิติมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในสถานประกอบการ

2.4.7 พัฒนาเครือข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีทักษะและความรู้ด้านสถิติ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านสถิติและวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัลหรือ TDGA และ สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และ

บริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) ที่ได้รับการจัดตั้งมาเพื่อตอบสนองการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และให้บริการด้านการพัฒนาบุคลากรและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ของภาครัฐ รวมถึงเครื่องมือใหม่ ๆ ในการฝึกอบรม เช่น E-learning หรือคลิปปิดีโอ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ผ่านเครือข่ายไปตามช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

2.4.8 การพัฒนาเครือข่ายสถิติเพื่อการแลกเปลี่ยน เป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการสถิติในลักษณะที่เป็น Automation Services จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาให้มีชุดข้อมูลสถิติสำคัญของประเทศมาให้บริการ เช่น ตัวชี้วัด SDGs และชุดข้อมูลตามประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ

2.4.9 การพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) และแผนปฏิบัติการดิจิทัลฯ เพื่อวางแผนและเตรียมการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลให้สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ต้องเปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการผลิตสถิติที่นอกเหนือจากวิธีการสำรวจและสำมะโน และการให้บริการข้อมูลในลักษณะที่เป็น Automation Services การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) ตามมาตรฐานสากลและตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้มีทิศทางแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.4.10 การพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในสำนักงานสถิติแห่งชาติให้มียุทธศาสตร์ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการที่นอกเหนือจากงานสถิติ เช่น (1) ความเชี่ยวชาญด้านนโยบายและแผน การจัดทำยุทธศาสตร์และการประเมินผล (2) การจัดทำสถิติในด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจและสังคม และ (3) การจัดทำสถิติด้วยวิธีการต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัดทำด้วยการสำมะโนและสำรวจ เพื่อให้สามารถเข้าใจบริบทและกำหนดทิศทางการพัฒนาข้อมูลสถิติของประเทศได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

สาระสำคัญของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับปรับปรุง

การจัดทำร่างแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง ได้มีการศึกษาสถานการณ์การพัฒนาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาระบบสถิติทั้งภายในและภายนอกประเทศ การวิเคราะห์ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งมีการรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นทิศทางการพัฒนางานด้านสถิติให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

3.1 กรอบแนวคิด

3.1.1 ทิศทางการพัฒนางานสถิติขององค์กรระหว่างประเทศ หรือสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice)

ปัจจุบันการดำเนินงานด้านสถิติในระดับนานาชาติยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำสถิติและมาตรฐานทางสถิติ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับการดำเนินงานของประเทศไทยกล่าวคือ กรอบการดำเนินงาน Statistical Standard-Based Modernization อันนำมาสู่การจัดทำสถิติทางการของประเทศ (Official Statistics Organizations) นอกจากนี้ ในกระบวนการจัดทำสถิติยังคงต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานการผลิตสถิติหรือที่เรียกว่า The Generic Statistical Business Process Model (GSBPM) ซึ่งเป็นแนวทางสากลในการผลิตสถิติ (Define Business Architecture) เช่น การระบุความต้องการ การออกแบบ การเก็บข้อมูล การประมวลผล การเผยแพร่ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติในหลายประเทศทั่วโลก พบว่าการนำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เข้ามาเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของสำนักงานสถิติแห่งชาติกำลังได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- การปฏิรูปข้อมูลโดยใช้ข้อมูลขนาดใหญ่หรือ Big Data เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำสถิติที่กำลังได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน
- การใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) เพื่อนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่าย เช่น การแพร่โรคระบาด การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร
- การบูรณาการข้อมูลทั้งข้อมูลจากการสำมะโน สํารวจ ข้อมูลการบริหาร และข้อมูลขนาดใหญ่ อื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้ประโยชน์ข้อมูล
- การใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตใหม่ ๆ ซึ่งอาจทำได้โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นข้างต้นเป็นผลให้สำนักงานสถิติแห่งชาติในหลายประเทศมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ Big Data โดยตรง เช่น การตั้งหน่วยงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติประเทศอังกฤษ ซึ่งทำหน้าที่ในการศึกษาประโยชน์และความท้าทายในการใช้แหล่งข้อมูลใหม่ ๆ และเทคนิคด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลในสถิติทางการ หรือสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจัดตั้งคณะทำงานการวิจัย

เพื่อค้นคว้าด้านการใช้ Big Data ในสถิติทางการ และการจัดตั้งสำนักงานการวิจัย Big Data รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสถิติขนาดใหญ่

3.1.2 สถานการณ์ของข้อมูลสถิติและการพัฒนาในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติระบบสถิติ ฉบับที่ 2 เช่น **ด้านเศรษฐกิจ** การค้า การลงทุนของไทยยังต้องพึ่งพิงและอ่อนไหวตามภาวะเศรษฐกิจโลก วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ฐานความรู้ ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศ **ด้านสังคม** ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาสำคัญคือ คุณภาพการศึกษา ระดับสติปัญญาของเด็ก ทั้งหมดนี้ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานต่ำ และประชากรบางกลุ่มมีภูมิคุ้มกันต่ำต่อการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากร โอกาสการเข้าถึงทรัพยากรเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาคนที่สำคัญ และแม้ว่าจะมีสวัสดิการทางสังคมหลายรูปแบบที่ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้น กลุ่มผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้อากาศแปรปรวน ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงขึ้น ข้ำเติมปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม นอกจากนี้ยังมีผลต่อการเกิดโรค แมลงศัตรูพืช กระทบต่อผลผลิตภาคเกษตรและความยากจน การย้ายถิ่น การแย่งชิงทรัพยากร ความมั่นคงทางอาหารและพลังงานมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญในอนาคต รวมทั้งการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งมีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

โดยสถานการณ์ของข้อมูลสถิติและการพัฒนาในประเด็นที่สำคัญ คือ (1) **การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ** ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็กและวัยแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาขาดแคลนแรงงานที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีศักยภาพทำงาน และมีฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงการทำงาน รายได้ คุณภาพชีวิตและสวัสดิการผู้สูงอายุ (2) **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 9 ของประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดในโลกที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ทั้งจากอุณหภูมิเฉลี่ยที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในฤดูกาลน้ำหลากและน้อยลงในฤดูแล้ง³ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่รวดเร็วและแม่นยำ และมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี (3) **การคุ้มครองทางสังคมและการพัฒนาสู่รัฐสวัสดิการ** สถานการณ์การคุ้มครองทางสังคมจะมีการพัฒนาขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2553 คนไทยได้รับความคุ้มครองด้านการดูแลสุขภาพ ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 93.4 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 99.5 ของประชากรไทยทั้งหมด แต่ประเทศไทยยังไม่บรรลุเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพทางสังคมให้ทั่วถึงและครอบคลุม จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของประชาชนเพื่อให้สามารถคุ้มครองกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (4) **การกระจายอำนาจและการเติบโตของท้องถิ่น** การกระจายอำนาจทำให้องค์กรปกครอง

³ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ.

ส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีความล่าช้า และมีความไม่ชัดเจนในการแบ่งบทบาทหน้าที่กับราชการส่วนกลาง เนื่องจากความล่าช้าของการแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยในยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ควรคำนึงถึงการเชื่อมโยงจากระดับชาติสู่ระดับจังหวัดและท้องถิ่น ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะ และธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ตลอดจน (5) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีความต้องการข้อมูลที่มีความละเอียด รวดเร็ว และแม่นยำมากขึ้น แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความยุ่งยาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้นภายใต้มาตรการด้านความปลอดภัยต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญด้านธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานและกระบวนการใช้งานข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่เชื่อมโยงระหว่างกัน กระบวนการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำสถิติตั้งแต่การเก็บแบบสำรวจ การประมวลผล จนถึงกระบวนการเผยแพร่ รวมทั้งการรับมือกับภัยคุกคามของฐานข้อมูลด้านสถิติที่มีอยู่ ภายใต้ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

3.1.3 การพัฒนาระบบสถิติให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

การพัฒนาระบบสถิติมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพและยกระดับการบริการภาครัฐ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการพัฒนานโยบายและการให้บริการภาครัฐ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ และประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ที่ต้องการการพัฒนาให้ภาครัฐมีระบบบริหารงานที่ทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบฐานข้อมูลภาครัฐและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการบริหาร การตัดสินใจและการบริการที่เป็นเลิศ เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและประโยชน์ในการใช้ชีวิต และอื่น ๆ

(2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้านการบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย ที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล ปรับรูปแบบการให้บริการของรัฐจากรูปแบบเดิมไปสู่การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานผ่านระบบดิจิทัล รองรับการทำงานและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภาครัฐร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ภาครัฐจัดเก็บ อาทิ ข้อมูลเชิงสถิติ หรือข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์ในรูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึง นำไปใช้ประโยชน์และต่อยอดได้

(3) มีความเชื่อมโยงกับประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญหลายด้าน เช่น **ด้านการเมือง** ที่ต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ โดยมีการจัดทำและเผยแพร่สถิติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล โดยเฉพาะการจัดทำสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ทุกปี **ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ดิจิทัล โดยส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) เพื่อให้มีบัญชีข้อมูลสำหรับให้บริการข้อมูลในการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาประเทศ **ด้านสังคม** ที่ต้องการผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในส่วนภูมิภาค ให้มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลที่สามารถตอบสนองตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

(4) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานและขั้นตอนการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว สะดวก และสามารถให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว พร้อมทั้งส่งเสริมการบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติจะทำให้เกิดการจัดเก็บ รวบรวม แลกเปลี่ยนอย่างมีมาตรฐาน และนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อให้ภาครัฐเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนากระบวนการทำงานและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

3.2 การรับฟังความคิดเห็นหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำร่างแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง ได้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วม เพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป ดังนี้

3.2.1 นำเสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน ในการประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 โดยมีนายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน ซึ่งเห็นชอบให้สำนักงานสถิติแห่งชาติปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) โดยขยายเวลาแผนฯ ออกไปอีก 1 ปี สิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านสถิติของประเทศ ตามกรอบของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

3.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563 ณ ศูนย์การประชุม อิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี เพื่อนำเสนอผลการศึกษาและแนวทางการจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง และเก็บรวบรวมความต้องการ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมจำนวน 241 คน

3.2.3 การแจ้งเวียนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาและให้ความเห็นระหว่างวันที่ 15 - 29 มกราคม 2564 จำนวนทั้งสิ้น 245 หน่วยงาน โดยมีหน่วยงานตอบกลับและให้ความเห็นฯ จำนวน 131 หน่วยงาน กล่าวคือเห็นชอบแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง/มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 112 หน่วยงาน และไม่มีข้อเสนอแนะ จำนวน 19 หน่วยงาน

3.2.4 นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2564 โดยมี ศ.กิตติคุณ ดร.คุณหญิงสุชาติา กีระนันท์ เป็นประธาน มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อรับทราบรายงานผลการปรับปรุง แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง

3.2.5 นำเสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย 3 ด้าน ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2564 โดยมีนายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน ซึ่งได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง และแผนปฏิบัติการภายใต้ร่างแผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาประกาศใช้ ตามแนวทางการเสนอแผนระดับที่ 3 เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและประกาศใช้ต่อไป

3.3 สาธารณสำคัญของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559-2565) ฉบับปรับปรุง

แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) ฉบับปรับปรุง ยังคงยึดกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2564) ฉบับเดิม แต่มีการปรับปรุงกลยุทธ์ที่สำคัญให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนี้

องค์ประกอบของแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับปรับปรุง	
<p>วิสัยทัศน์: ประเทศไทยมีระบบสถิติที่ทุกหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสถิติทางการที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ</p>	
<p>พันธกิจ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ • ส่งเสริมการผลิตข้อมูลสถิติที่ได้มาตรฐานสากล • ส่งเสริมการให้บริการข้อมูลสถิติ 	
สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนา	บริบทเทคโนโลยีดิจิทัลและกระบวนการสารสนเทศภาครัฐ
<ul style="list-style-type: none"> • แนวทางการดำเนินงานด้านสถิติในระดับนานาชาติ • การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ • การคุ้มครองทางสังคมและการพัฒนาสู่รัฐสวัสดิการ • การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ • การกระจายอำนาจและการเติบโตของท้องถิ่น • สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 <p>ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การบริหารจัดการเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน • ประเด็นพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับ Data Governance โดยจัดทำข้อมูลและการบริการในรูปแบบดิจิทัล เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อย่างปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก

Architecture ของระบบสถิติของประเทศ	
<ul style="list-style-type: none"> ● สถิติทางการ (Official Statistics : OS) ประกอบด้วย สถิติรายสาขา (Function-Based) และสถิติเชิงพื้นที่ (Area-Based) ● หน่วยสถิติ (Statistical Units) ประกอบด้วย หน่วยผลิตสถิติและบุคลากรที่รับผิดชอบการผลิตสถิติ ● ระบบการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงสถิติแนวระนาบ (ระหว่างสถิติสาขาต่าง ๆ) และแนวตั้ง (ระหว่างสถิติรายสาขาและสถิติเชิงพื้นที่) ● ระบบการนำเสนอสถิติเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา 	
กลไกบริหารจัดการระบบสถิติ	ผู้จัดการระบบสถิติ
<ul style="list-style-type: none"> ● องค์กรขับเคลื่อนการพัฒนาระดับชาติ ● องค์กรขับเคลื่อนการพัฒนาระดับสาขา ● องค์กรขับเคลื่อนการพัฒนาระดับพื้นที่ (จังหวัดและกลุ่มจังหวัด) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้จัดการระบบสถิติของประเทศ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ● ผู้จัดการสถิติรายสาขา : สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตสถิติสาขานั้น ๆ ● ผู้จัดการระบบสถิติระดับจังหวัด : สำนักงานสถิติจังหวัด
ทิศทางการพัฒนา/ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
1. การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศและระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับ 2. การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการผลิตและใช้สถิติในกระบวนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา
2. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources) 2. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขาและการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่ สู่สถิติรายสาขา โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/Data Center)
3. การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำมาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2. ส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ 3. การพัฒนาคุณภาพสถิติ
4. การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้บริการสถิติ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม 2. การแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) และการใช้ประโยชน์ร่วมกัน สามารถต่อยอดให้เกิดมูลค่าของข้อมูลเพิ่มขึ้น
5. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

โดยแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุงนี้ เป็นการพัฒนางานด้านสถิติที่ต่อเนื่องและปรับปรุงในประเด็นสำคัญให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อยกระดับข้อมูลสถิติของประเทศให้มีมาตรฐาน คุณภาพ สามารถบูรณาการ แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลสถิติ ทำให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลสถิติไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้สะดวก รวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูล สถิติสู่การสร้างสังคมคุณภาพด้วยการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่สนับสนุน ส่งเสริม และเอื้ออำนวยความสะดวกให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย สู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศ และระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

เป้าประสงค์

1. มีความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ในฐานะผู้ผลิตข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล ในการผลักดันให้ระบบสถิติมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับ

เป้าหมาย มีกลไกการบริหารจัดการระบบสถิติตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับพื้นที่ที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน และมีเอกภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

- ทบทวนภารกิจและองค์ประกอบของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ
- พัฒนาความร่วมมือด้านสถิติกับหน่วยสถิติ/องค์กรระหว่างประเทศ
- ออกแบบกระบวนการดำเนินงานของกลไกต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้องค์การต่าง ๆ ขับเคลื่อนงานตามโอกาส และจังหวะที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด

- มีการทบทวนภารกิจและองค์ประกอบของกลไกการบริหารระบบสถิติ ภายในปี พ.ศ. 2565 (คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ)
- กลไกการบริหารระบบสถิติมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประชุมคณะกรรมการ/อนุกรรมการชุดต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง

2. การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการผลิตและใช้สถิติในกระบวนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา

เป้าหมาย มีภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายและกระบวนการดำเนินงานทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน นักวิจัย และสมาคมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศ และระดับพื้นที่

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาภาคีเครือข่ายสถิติเพื่อสนับสนุนการประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และสนับสนุนการประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตัวชี้วัด

- มีภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายและกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติเพื่อสนับสนุนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
- ภาคีเครือข่ายข้างต้นประกอบด้วยหน่วยงานด้านสถิติ หน่วยงานด้านนโยบาย และหน่วยงานในพื้นที่ ที่มีการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 2 เครือข่าย
- มีภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายและกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติเพื่อสนับสนุนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาที่สำคัญอย่างน้อย 5 เครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมให้มีการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน ข้อมูลจากการสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources) เพื่อให้มีความครบถ้วน และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ลดความซ้ำซ้อนการจัดเก็บข้อมูลสถิติ
2. ส่งเสริมการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และระดับพื้นที่ ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)

เป้าหมาย มีการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานของหน่วยงานและสถิติจากการสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ หรือข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อลดงบประมาณในการดำเนินงาน และเกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

แนวทางการดำเนินงาน

- ศึกษาแนวทาง วิธีการบูรณาการข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจหรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ หรือข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)
- ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นถึงประโยชน์ของการบูรณาการข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ หรือข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

ตัวชี้วัด

- มีการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources) ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยงาน

2. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/ Data Center)

เป้าหมาย มีการเชื่อมโยงสถิติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้สถิติที่ครบถ้วน ในทุกสาขา ทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/Data Center)

แนวทางการดำเนินงาน

- ศึกษาแนวทาง วิธีการ ในการเชื่อมโยงข้อมูลสถิติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้สถิติที่ครบถ้วน ในทุกสาขา ทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ
- กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลสถิติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้สถิติที่ครบถ้วน ในทุกสาขา ทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ
- ส่งเสริมให้หน่วยงานเข้าใจ และเห็นถึงประโยชน์ของการเชื่อมโยงข้อมูลสถิติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้สถิติที่ครบถ้วน ในทุกสาขา ทั้งในระดับภารกิจและระดับพื้นที่ โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ

ตัวชี้วัด

- มีการเชื่อมโยงข้อมูลสถิติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ได้สถิติที่ครบถ้วนในทุกสาขา ทั้งในระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยงาน
- มีระบบ Government Data Catalog Portal และมีหน่วยงานลงทะเบียน อย่างน้อยร้อยละ 80 ของหน่วยงานที่มีระบบบัญชีข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติในการจัดทำ ปรับปรุงข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐานสากล
2. ส่งเสริมหน่วยงานสถิติทั้งภาครัฐ/เอกชนให้เข้าใจและมีการประเมินคุณภาพสถิติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การจัดทำมาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เป้าหมาย มีการพัฒนามาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อใช้ผลิตสถิติทางการ

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนากลไกการผลิตมาตรฐานสถิติประเทศไทย
- พัฒนามาตรฐานสถิติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรหน่วยสถิติให้มีความรู้ด้านมาตรฐานสถิติ

ตัวชี้วัด

- มีการผลิตมาตรฐานสถิติปีละ 2 เรื่อง

2. การส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ

เป้าหมาย มีการใช้มาตรฐานสถิติในหน่วยงานที่มีการผลิตและจัดทำสถิติ

แนวทางการดำเนินงาน

- ส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติในหน่วยงานที่มีการผลิตและจัดทำสถิติ

ตัวชี้วัด

- บุคลากรของหน่วยงานได้รับการอบรมด้านมาตรฐานสถิติ อย่างน้อย 50 หน่วยงาน

3. การพัฒนาคุณภาพสถิติ

เป้าหมาย ข้อมูลสถิติทางการมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผล การพัฒนาได้อย่างถูกต้อง

แนวทางการดำเนินงาน

- จัดทำเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถิติ
- ประสานกับหน่วยสถิติที่มีความสนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพสถิติ
- จัดอบรมเรื่องการพัฒนาคุณภาพสถิติตามความต้องการของหน่วยสถิติ

ตัวชี้วัด

- มีคู่มือและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการคุณภาพสถิติทางการเบื้องต้น (Fundamental Level)
- หน่วยสถิติมีการประเมินคุณภาพสถิติทางการเบื้องต้นผ่านการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ อย่างน้อย 50 หน่วยงาน
- บุคลากรของหน่วยงานได้รับการอบรมด้านคุณภาพสถิติอย่างน้อย 50 หน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการพัฒนาระบบนำเสนอ และบริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การให้บริการสถิติที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม

เป้าหมาย มีข้อมูลสถิติที่สามารถให้บริการได้ตรงความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลในทุกกลุ่ม

แนวทางการดำเนินงาน

- จัดกลุ่มข้อมูลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้
- นำเสนอวิธีการให้บริการข้อมูลสถิติ
- พัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) และการนำเสนอภูมิสารสนเทศสถิติ

ตัวชี้วัด

- หน่วยงานภาครัฐ มีการจัดกลุ่มข้อมูลให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ อย่างน้อย 5 หน่วยงาน
- มีโครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) อย่างน้อย 3 โครงการ

2. การแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสามารถต่อยอดที่จะทำให้เกิดมูลค่าของข้อมูลเพิ่มขึ้น

เป้าหมาย เกิดการแลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform)

แนวทางการดำเนินงาน

- ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อให้สามารถเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (Open Data)

ตัวชี้วัด

- หน่วยงานภาครัฐอย่างน้อย 2 หน่วยงาน มีการแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าประสงค์

1. เพิ่มสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันต่อการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมาย บุคลากรภาครัฐมีสมรรถนะด้านการใช้สถิติ และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาหลักสูตรสถิติ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่เน้นการใช้ประโยชน์สถิติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับภารกิจของบุคลากรภาครัฐแต่ละระดับ
- จัดระบบและดำเนินการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การเสริมความรู้ด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล ในหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรภาครัฐของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ฯลฯ โดยกำหนดให้ผู้อบรมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบสถิติของประเทศ การนำสถิติไปใช้ประโยชน์กับภารกิจแต่ละระดับอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- บุคลากรภาครัฐผ่านการพัฒนาสมรรถนะด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัลและนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 85
- บุคลากรภาครัฐผ่านการพัฒนาสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) จำนวน 200 คน

บทที่ 4 แผนปฏิบัติการ

แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง มีการปรับปรุงโครงการเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และเกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน

4.1 โครงการภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศ และระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

1. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับ

(1) งานปรับปรุงภารกิจและองค์ประกอบของกลไกการบริหารระบบสถิติ

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หลักการและวัตถุประสงค์ กลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับเป็นหัวใจสำคัญของระบบสถิติของประเทศ การบริหารจัดการที่ผ่านมามีอุปสรรคในการขับเคลื่อนงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายจำเป็นต้องปรับปรุงองค์ประกอบภารกิจ/กรอบการดำเนินงาน ให้ชัดเจน มีแนวทาง/กระบวนการทำงานที่หลากหลาย ยืดหยุ่น สามารถเชื่อมโยง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้การบริหารระบบสถิติมีประสิทธิภาพมากขึ้น

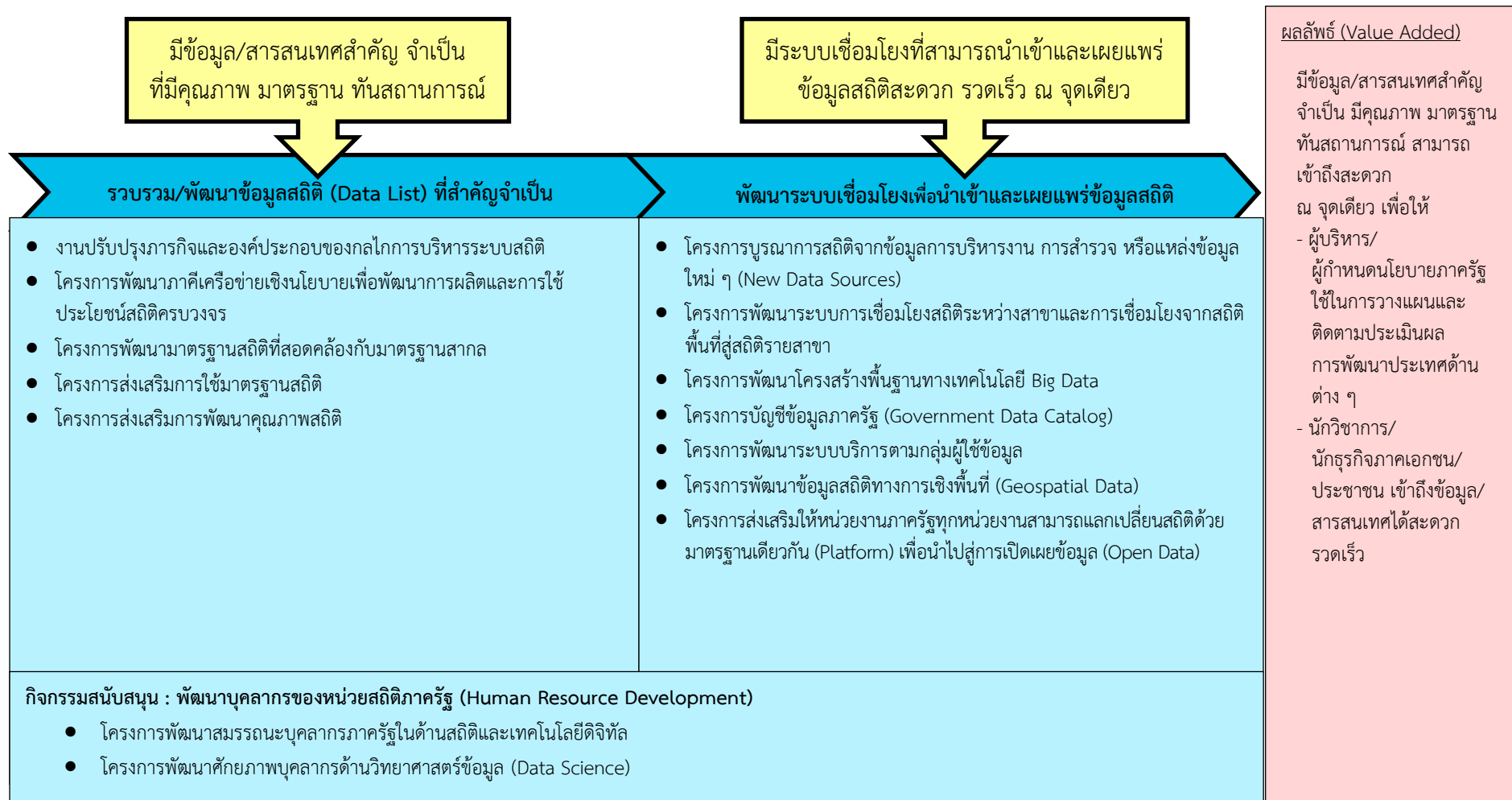
แนวทางการดำเนินงาน

- ทบทวนภารกิจและองค์ประกอบของคณะกรรมการ/อนุกรรมการชุดต่าง ๆ
- ออกแบบกระบวนการดำเนินงานของกลไกต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้องคาพยพต่าง ๆ ขับเคลื่อนงานตามโอกาสและจังหวะที่เหมาะสม
- ออกแบบกระบวนการสร้างความร่วมมือด้านสถิติกับหน่วยงาน/องค์กรระหว่างประเทศ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการประสานงานและเบี้ยประชุม

ภาพที่ 4.1 ห่วงโซ่คุณค่าของงาน/โครงการภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) (ฉบับปรับปรุง)

ภาพที่ 4.2 ระยะเวลาการดำเนินงาน งาน/โครงการ ตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2559 - 2565) (ฉบับปรับปรุง)

<p><u>รวบรวม/พัฒนาข้อมูลสถิติที่สำคัญ</u> จำเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> งานปรับปรุงภารกิจและองค์ประกอบของกลไกการบริหารระบบสถิติ (ภายในปี 2565) โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติครบวงจร (ภายในปี 2565) <p><u>มาตรฐาน/คุณภาพข้อมูลสถิติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนามาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล (ภายในปี 2565) โครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ (ภายในปี 2565) <p><u>พัฒนาระบบเชื่อมโยงเพื่อนำเข้าและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources) (ภายในปี 2565) โครงการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขาและการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา (ภายในปี 2565) โครงการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) (ภายในปี 2565) <p><u>พัฒนาบุคลากรหน่วยสถิติภาครัฐ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติ และเทคโนโลยีดิจิทัล (ภายในปี 2565) 	<p><u>พัฒนาระบบเชื่อมโยงเพื่อนำเข้าและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog) (ภายในปี 2565) 	<p><u>พัฒนาระบบเชื่อมโยงเพื่อนำเข้าและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี Big Data (ภายในปี 2565) โครงการพัฒนาระบบบริการตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล (ภายในปี 2565) โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) (ภายในปี 2565) <p><u>มาตรฐาน/คุณภาพข้อมูลสถิติ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถิติ (ภายในปี 2565) <p><u>พัฒนาบุคลากรหน่วยสถิติภาครัฐ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) (ภายในปี 2565) 				
2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565

หมายเหตุ: โครงการอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์

2. การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการการผลิตและใช้สถิติในกระบวนการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา

(1) โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติ ครบวงจร

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ หน่วยงานด้านนโยบายและหน่วยงานด้านสถิติจำเป็นต้องประสานงานกันอย่างต่อเนื่องและครบวงจร ตั้งแต่การวางแผนถึงการติดตามประเมินผล ตั้งแต่การผลิตสถิติถึงการใช้ประโยชน์สถิติ เพื่อให้การผลิตสถิติสอดคล้องกับความต้องการใช้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทำให้การลงทุนผลิตสถิติมีความคุ้มค่ามากขึ้น ทั้งสถิติเพื่อสนับสนุนการวางแผนและติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสถิติเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาตามประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาภาคีเครือข่ายสถิติเพื่อสนับสนุนการประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และสนับสนุนการประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการประสานงาน การสนับสนุนการพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ

1. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)

(1) โครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) กำลังเป็นแนวโน้มของการพัฒนาที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านข้อมูลสถิติทั่วโลก โดยช่วยให้เราสามารถใช้อินโฟลจิกจากแหล่งต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ และวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ลดต้นทุนและเวลาได้ ดังนั้น การนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำสถิติทางการ (Official Statistics) จึงเป็นอีกหนึ่งมิติที่สำคัญของการพัฒนาสถิติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน

แนวทางการดำเนินงาน

- การสร้างความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) ในการบริหารจัดการข้อมูลสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเป็นผู้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจทางนโยบาย และหน่วยงานเจ้าของข้อมูล ในการใช้ประโยชน์จาก Big Data ภาครัฐ
- ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาการนำข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายทั้งของภาครัฐและเอกชนมาใช้ในการศึกษาหรือเติมเต็มการผลิตสถิติ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเชื่อมโยงสถิติ และการประสานงาน

2. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/Data Center)

(1) โครงการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขาและการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หน่วยสถิติ และจังหวัดต่าง ๆ

หลักการและวัตถุประสงค์ ปัจจุบันสำนักงานสถิติแห่งชาติได้พัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา (แนวระนาบ) ส่วนการเชื่อมโยงแนวตั้งหน่วยงานบางแห่งดำเนินการเอง ทั้งนี้ การเชื่อมโยง/บูรณาการสถิติเข้าสู่ระบบสถิติรายสาขา โดยเฉพาะสถิติที่ตอบโจทย์ประเด็นการพัฒนาสำคัญของประเทศ ซึ่งจัดเก็บโดยหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด จำเป็นต้องมีการออกแบบพัฒนาระบบการเชื่อมโยงทั้งในด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างสถิติ และด้านเทคนิคเพื่อนำข้อมูลสำคัญมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและประเมินผลการพัฒนาทุกระดับอย่างคุ้มค่า

แนวทางการดำเนินงาน

- ออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการ และโครงสร้างสถิติเพื่อรองรับการเชื่อมโยงสถิติ
- ประสานงานกับหน่วยงานด้านนโยบายเพื่อกำหนดชุดข้อมูลสถิติที่ตอบโจทย์ประเด็นการพัฒนาสำคัญของประเทศและสนับสนุนให้จังหวัดต่าง ๆ จัดทำข้อมูลและเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบสถิติเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของหน่วยงานด้านนโยบาย

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการศึกษาและพัฒนาระบบเชื่อมโยงสถิติและการประสานงาน

(2) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี Big Data

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในปัจจุบันได้ยกระดับขีดความสามารถในการผลิตข้อมูลสถิติให้ตรงตามความต้องการและทันต่อเวลา โดยถูกนำไปใช้ในหลายภาคส่วนของสังคมไม่จำกัดเพียงแต่ในการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องมีการวางแผน และเตรียมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อให้การพัฒนางานด้านข้อมูลสถิติของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

- การพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กร วางแผนและเตรียมการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลของสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ ให้สามารถเชื่อมโยงและให้บริการข้อมูลในลักษณะที่เป็น Automation Services ภายใต้การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) เพื่อรองรับการวิเคราะห์และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ : - บาท

(3) โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog)

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) และสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.)

หลักการและวัตถุประสงค์ ด้วยข้อมูลสถิติของประเทศไทยกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ การที่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนจะใช้ข้อมูลจึงเป็นเรื่องยาก ต้องสืบค้นหาแหล่งข้อมูล ติดต่อที่ละหน่วยงานเพื่อร้องขอข้อมูลข้ามหน่วยงานซึ่งมีขั้นตอนที่ซับซ้อนแตกต่างกัน ทำให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยพัฒนาระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) และระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้นหาข้อมูลที่เปรียบเสมือนเป็นสมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถสืบค้น ร้องขอ เข้าถึง รู้แหล่งที่มา ระดับชั้นความลับ ประเภท รูปแบบข้อมูลที่แสดงอยู่ในคำอธิบายข้อมูลหรือเมทาดาทา (Metadata) และสามารถใช้อุปกรณ์ข้อมูลภาครัฐทั้งหมดได้อย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางการดำเนินงาน

- บูรณาการร่วมกับหน่วยงานในการพัฒนาระบบ GD Catalog รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำบัญชีข้อมูล (Data Catalog) ของตนเอง ลงทะเบียนบัญชีข้อมูลของหน่วยงานในระบบ GD Catalog เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ : งบประมาณการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล

1. การจัดทำมาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(1) โครงการพัฒนามาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ มาตรฐานสถิติเป็น “โครงสร้างหลัก” ของการผลิตสถิติ ทำให้สถิติที่ผลิตโดยหน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยน เชื่อมโยง และเปรียบเทียบกันได้ โดยพัฒนาระบบและกลไกการผลิตมาตรฐานสถิติ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาระบบและกลไกการผลิตมาตรฐานสถิติประเทศไทย
- พัฒนามาตรฐานสถิติให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรของหน่วยสถิติให้มีความรู้ด้านมาตรฐานสถิติ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ : - บาท

2. การส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ

(1) โครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ การส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติในหน่วยงานที่เป็นผู้ผลิต และผู้ใช้สถิติ จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน ในการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยง และเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูลสถิติ

แนวทางการดำเนินงาน

- ให้บริการและส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ โดยให้ความสำคัญสูงสุดกับสถิติที่ใช้วางแผน และติดตามผลการพัฒนาระดับชาติ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ

3. การพัฒนาคุณภาพสถิติ

(1) โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถิติ

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ สถิติมีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำหนดนโยบาย หรือตัดสินใจของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคสังคมอย่างต่อเนื่อง คุณภาพสถิติจึงเป็นเรื่องที่หน่วยสถิติต้องให้ความสำคัญ ซึ่งจะทำให้สถิติมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผล การพัฒนาประเทศได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

แนวทางการดำเนินงาน

- จัดทำเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถิติ
- ประสานกับหน่วยสถิติที่มีความสนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพสถิติ
- จัดอบรมเรื่องการพัฒนาคุณภาพสถิติตามความต้องการของหน่วยสถิติ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการประสานงานและการดำเนินการประเมินคุณภาพข้อมูล
รวบรวมและประมวลผล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์

1. การให้บริการสถิติที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม

(1) โครงการพัฒนาระบบบริการตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ ข้อมูลสถิติที่หน่วยงานภาครัฐผลิตมีอยู่มากมาย ผู้ใช้อาจเกิดความสับสนและยากลำบากในการนำไปใช้ ถ้ามีการจัดประเภทของข้อมูลสถิติเหล่านี้ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ จะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการใช้ข้อมูลมากยิ่งขึ้น

แนวทางการดำเนินงาน

- จัดการปรึกษาหารือระหว่างกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้สถิติประเภทต่าง ๆ กับหน่วยสถิติเป็นระยะ ๆ เพื่อจัดกลุ่มของข้อมูล และรูปแบบการนำเสนอสถิติให้ตรงตามความต้องการใช้ประโยชน์
- พัฒนาชุดข้อมูลต่าง ๆ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์ข้อมูลของประเทศ (Data Center) ให้สามารถเปิดเผยข้อมูล (Open Data) ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการพัฒนาระบบนำเสนอสถิติ และการประสานงาน

(2) โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data)

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ การพัฒนาข้อมูลสถิติให้สามารถนำเสนอกับเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) เป็นอีกหนึ่งการพัฒนาสถิติที่ระดับนานาชาติให้ความสำคัญ และมีแนวโน้มการใช้งานมากยิ่งขึ้น เช่น ใช้ในการระบุกลุ่มคนที่อาจถูกละเลยจากการสำรวจหรือการจัดทำนโยบายของรัฐ การแพร่โรคระบาด การเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ซึ่งควรมีการส่งเสริม และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลรูปแบบดังกล่าว

แนวทางการดำเนินงาน

- สนับสนุน ส่งเสริม และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data)

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ : - บาท

2. การแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน สามารถต่อยอดให้เกิดมูลค่าของข้อมูลเพิ่มขึ้น

(1) โครงการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data)

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ การแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน จะเป็นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่มากมายให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการผลิต/จัดทำข้อมูลสถิติ

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Single Platform)

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการพัฒนากระบวนการนำเสนอสถิติ และการประสานงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

(1) โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

หลักการและวัตถุประสงค์ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐทุกระดับต้องอาศัยสถิติและสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในฐานะผู้ใช้ประโยชน์สถิติและสารสนเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของการใช้สถิติและสารสนเทศที่มีอยู่จำนวนมากมาใช้วิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจวางแผนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

- พัฒนาหลักสูตรสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัลที่เน้นการใช้ประโยชน์สถิติและสารสนเทศให้เหมาะสมกับภารกิจแต่ละระดับของบุคลากรภาครัฐ

- จัดระบบและดำเนินการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การเสริมความรู้ด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล ในการฝึกอบรมบุคลากรภาครัฐของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ฯลฯ โดยกำหนดให้ผู้อบรมมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องระบบสถิติของประเทศ การนำสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ประโยชน์กับภารกิจในแต่ละระดับอย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ งบประมาณการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรภาครัฐ
ในด้านสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดระบบและดำเนินการพัฒนาบุคลากร
งบประมาณการประสานงาน

(2) **โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science)**

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหาร
ข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ และหน่วยสถิติ

หลักการและวัตถุประสงค์ ด้วยการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน มีความต้องการ
ใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) อย่างแพร่หลาย จึงมีความจำเป็นต้องจัดเตรียม
บุคลากรภาครัฐในด้านสถิติให้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science)
เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการพัฒนาด้านสถิติของประเทศอย่างต่อเนื่อง
แนวทางการดำเนินงาน

- บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล
(Data Science) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับภารกิจของบุคลากรภาครัฐ
แต่ละระดับ

ระยะเวลา ภายในปี พ.ศ. 2565

งบประมาณ : - บาท

ตารางที่ 4.1 ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการ/งาน และหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/งาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา ระดับประเทศและระดับ จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	1.1 การพัฒนากลไกการบริหารจัดการระบบสถิติทุกระดับ	1. งานปรับปรุงภารกิจ และองค์ประกอบของกลไกบริหารระบบสถิติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
	1.2 การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อบูรณาการ การผลิตและใช้สถิติในกระบวนการวางแผน และติดตามผลการพัฒนา	2. โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการผลิต และการใช้ประโยชน์สถิติครบวงจร	สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ
2. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน และสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ	2.1 การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)	3. โครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)	สำนักงานสถิติแห่งชาติและ หน่วยสถิติ
	2.2 การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขาและการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา โดยใช้บริการโครงสร้างพื้นฐานกลางภาครัฐ (Government Shared Infrastructure/Data Center)	4. โครงการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา	สำนักงานสถิติแห่งชาติ หน่วยสถิติและจังหวัดต่าง ๆ
		5. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี Big Data	สำนักงานสถิติแห่งชาติและ หน่วยสถิติ
		6. โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog)	สำนักงานสถิติแห่งชาติ สพร. และ สวช.
3. การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล	3.1 การจัดทำมาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	7. โครงการพัฒนามาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ
	3.2 การส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ	8. โครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ
	3.3 การพัฒนาคุณภาพสถิติ	9. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถิติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ
4. การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์	4.1 การให้บริการสถิติที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม	10. โครงการพัฒนาระบบบริการตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ
		11. โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data)	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ หน่วยสถิติ

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/งาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
	4.2 การแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data) และการใช้ประโยชน์ร่วมกัน สามารถต่อยอดที่จะทำให้เกิดมูลค่าของข้อมูลเพิ่มขึ้น	12. โครงการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล (Open Data)	สำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยสถิติ
5. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล	5.1 การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล	13. โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล	สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
		14. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science)	สำนักงานสถิติแห่งชาติ สวช. และหน่วยสถิติ

ตารางที่ 4.2 ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ/งาน

โครงการ/งาน	ภายในระยะเวลา							
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	
1. งานปรับปรุงภารกิจและองค์ประกอบของกลไกการบริหารระบบสถิติ								
2. โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์สถิติครบวงจร								
3. โครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงาน การสำรวจ หรือแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ (New Data Sources)								
4. โครงการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติระหว่างสาขา และการเชื่อมโยงจากสถิติพื้นที่สู่สถิติรายสาขา								
5. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี Big Data								
6. โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog)								
7. โครงการพัฒนามาตรฐานสถิติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล								
8. โครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ								
9. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถิติ								
10. โครงการพัฒนาระบบบริการตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล								
11. โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data)								
12. โครงการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานสามารถแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน (Platform) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูล								
13. โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล								
14. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science)								

หมายเหตุ: 1. ----- หมายถึง โครงการที่เพิ่มเติมจากการปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติฯ หรือการขยายเวลาของกิจกรรมเดิมออกไปอีก 1 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ
 2. โครงการอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์

4.2 โครงการสำคัญ (Flagship) ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับปรับปรุง

แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับปรับปรุง มี 7 โครงการที่สำคัญ คือ

โครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับปรับปรุง		
ยุทธศาสตร์ที่ 1	ชื่อโครงการ	โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่แสดงโครงสร้างและการกระจายตัวของสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อเก็บรวบรวมรายละเอียดการดำเนินงานของสถานประกอบการในด้านต่าง ๆ
	ประโยชน์	มีข้อมูลพื้นฐานสถานประกอบการธุรกิจทางการค้า ธุรกิจทางการบริการ และอุตสาหกรรม การผลิตที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สามารถนำไปวางแผนในการกำหนดนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคและเวทีการค้าโลก
	งบประมาณ	193.6 ล้านบาท
	ชื่อโครงการ	โครงการสำรวจสถานการณเด็กและสตรีในประเทศไทย
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการประเมินสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการติดตามความก้าวหน้าตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายอื่น ๆ เพื่อสร้างข้อมูลสำหรับใช้ในการประเมินความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ
ประโยชน์	มีข้อมูลและตัวชี้วัดในการประเมินสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย และสามารถ เปรียบเทียบระหว่างประเทศได้ เพื่อให้หน่วยงานสามารถกำหนดนโยบายและแผนที่เหมาะสม รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	
งบประมาณ	14.56 ล้านบาท	
ยุทธศาสตร์ที่ 2	ชื่อโครงการ	โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและศูนย์ข้อมูลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในระดับ จังหวัดจัดทำบัญชีข้อมูลสำคัญภายในหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานนำบัญชีข้อมูลภาครัฐไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในการใช้ประโยชน์บัญชีข้อมูลภาครัฐ
	ประโยชน์	ประเทศมีบัญชีข้อมูลที่สำคัญ จากหน่วยงานในส่วนกลางระดับกรมและส่วนภูมิภาคในระดับ จังหวัด และลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐสำหรับให้บริการข้อมูลแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาประเทศทุกระดับ
	งบประมาณ	40.6 ล้านบาท
	ชื่อโครงการ	โครงการศึกษาและพัฒนาต้นแบบการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูล ทะเบียน
วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รายการข้อมูลจากฐานทะเบียนของหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อศึกษาแนวทางหรือวิธีการในการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูล ทะเบียน (Register-based Census) เพื่อศึกษาและออกแบบแนวทางหรือวิธีการในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งระบุเทคโนโลยีในการดำเนินการเชื่อมโยงฐานข้อมูล 	

โครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง		
	ประโยชน์	พัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการจัดทำสำมะโน (Census Methodology) เพื่อลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการจัดทำสำมะโน (Cost) ลดภาระการตอบคำถามของผู้ตอบ (Respondent Burden) ทำให้มีโอกาสได้รับความร่วมมือมากขึ้นส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูล (Quality of Output) และตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูลได้ทันเวลา (Shortening Data Release Time)
	งบประมาณ	10.7 ล้านบาท
ยุทธศาสตร์ที่ 3	ชื่อโครงการ	โครงการจัดทำมาตรฐานสถิติ
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานสถิติที่สำคัญของประเทศ • สนับสนุนให้หน่วยงานจัดทำสถิติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด • เพื่อเผยแพร่และให้ความรู้หน่วยงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติ
	ประโยชน์	ข้อมูลสถิติของประเทศสามารถนำมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ บนพื้นฐานของกรอบแนวคิด คำนิยาม หน่วยวิเคราะห์ทางสถิติ การจัดจำแนก และวิธีการผลิตสถิติที่เป็นมาตรฐาน
	งบประมาณ	-
ยุทธศาสตร์ที่ 4	ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านสถิติและข้อมูลสถิติที่สำคัญไปสู่ผู้รับบริการในรูปแบบที่เข้าใจง่าย • เพื่อส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การลงทุน การศึกษา การวิเคราะห์ การวิจัยเชิงลึก และชีวิตประจำวัน • เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการนำเสนอข้อมูลสถิติอย่างสร้างสรรค์
	ประโยชน์	การเผยแพร่ข้อมูลสถิติและสารสนเทศผ่านสื่อที่หลากหลายทันสมัย ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนมีการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์มากขึ้น
	งบประมาณ	6.2 ล้านบาท
ยุทธศาสตร์ที่ 5	ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างคุณภาพบุคลากรในยุคดิจิทัล
	วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านสถิติ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ • เพื่อพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนความก้าวหน้าในสายอาชีพของบุคลากรด้านสถิติ
	ประโยชน์	บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสถิติของประเทศสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีมาตรฐาน เป็นไปตามหลักวิชาการ และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง
	งบประมาณ	1.0 ล้านบาท

โดยโครงการสำคัญจะสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการและยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง ให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3 โครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/ โครงการหลัก	แผนปฏิบัติการ/Flagship
1. พัฒนาระบบสถิติ	1 การพัฒนาไกล	1. งานปรับปรุงภารกิจ และกลไก	 โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม
	2 การพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบาย	2. โครงการพัฒนาภาคีเครือข่ายเชิงนโยบาย	 โครงการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย
2. การบูรณาการสถิติ	3. การบูรณาการสถิติจากข้อมูลฯ	3. โครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานฯ 4. โครงการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงสถิติฯ 5. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีฯ	 โครงการศึกษาและพัฒนาต้นแบบการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูลทะเบียน
	4. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยง	6. โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ	 โครงการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog)
	5. การจัดทำมาตรฐานสถิติ	7. โครงการพัฒนามาตรฐานสถิติ	 โครงการจัดทำมาตรฐานสถิติ
	6. การส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ	8. โครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานสถิติ	
3. คุณภาพ/มาตรฐาน	7. การพัฒนาคุณภาพสถิติ	9. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสถิติ	
	8. การให้บริการสถิติที่สามารถตอบสนองความต้องการ	10. โครงการการพัฒนากระบวนการตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล 11. โครงการการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ 12. โครงการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน	 โครงการส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์
	9. การแลกเปลี่ยนสถิติด้วยมาตรฐานเดียวกัน		
4. การให้บริการสถิติ	10. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล	13. โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติฯ 14. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลฯ	 โครงการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างคุณภาพบุคลากรในยุคดิจิทัล

4.3 แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติฯ ฉบับปรับปรุง

กรอบการพัฒนาตามแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับปรับปรุง จะมุ่งเน้นการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดสถิติทางการที่ตอบโจทย์การใช้งาน พัฒนามาตรฐานสถิติ และพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐหรือ Government Data Catalog ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานนำร่อง และจะขยายผลไปยังหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2565 โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.3.1 มีการศึกษาและพัฒนาสถิติทางการด้วยแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิตสถิติ มีสถิติที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล (Data Science) ให้สอดคล้องกับแนวทางการผลิตข้อมูลด้วยวิธีการใหม่ ๆ โดยเน้นการดำเนินงานในโครงการสำคัญของประเทศ เช่น สำมะโนต่าง ๆ ที่พัฒนาให้ต่อเนื่องเพื่อให้สามารถใช้งานได้จริง

4.3.2 ปรับปรุงคณะกรรมการให้มีความคล่องตัว และขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุง/ทบทวนสถิติทางการของประเทศให้เกิดการใช้ประโยชน์ และประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.3.3 สนับสนุนให้หน่วยงานใช้มาตรฐานสถิติเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถิติทางการ โดยการติดตามการใช้มาตรฐานสถิติทางการผ่านคำอธิบายข้อมูลในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ สนับสนุนหน่วยงานให้ใช้มาตรฐานผ่านการส่งเสริมและร่วมจัดทำมาตรฐานสถิติที่ตอบโจทย์ความต้องการของหน่วยงานโดยยังคงสอดคล้องกับมาตรฐานประเทศ เช่น การนำมาตราฐานอุตสาหกรรมของประเทศมาจัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรมเฉพาะ เช่น มาตรฐานอุตสาหกรรมทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อจัดทำบัญชีเศรษฐกิจทางทะเล จัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรม New S-Curve ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น การอบรมและพัฒนาคณะความรู้และร่วมดำเนินการกับหน่วยงานให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพมากกว่าการตรวจประเมินคุณภาพ

4.3.4 พัฒนาข้อมูลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม และความปกติใหม่ (New Normal) หลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยที่ผ่านมาสํานักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมาตรการช่วยเหลือเยียวยาของภาครัฐ โครงการคนละครึ่ง เราชนะ ม.33 เรารักกัน การฉีดวัคซีน รวมทั้งการสำรวจความต้องการของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน และในระยะต่อไปจะเป็นการสำรวจความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิตหลังการระบาดหรือความปกติใหม่ และการพัฒนาชุดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

4.3.5 จัดทำสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) และแผนปฏิบัติการดิจิทัล เพื่อวางแผนและเตรียมการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลให้สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการผลิตสถิติที่นอกเหนือจากวิธีการสำมะโนและสำรวจ และการให้บริการข้อมูลในลักษณะที่เป็น Automation Services

4.3.6 การพัฒนาเครือข่ายสถิติเพื่อการแลกเปลี่ยนตามมาตรฐานสากล เพื่อการให้บริการสถิติทางการในลักษณะที่เป็น Automation Services โดยเร่งพัฒนาให้มีชุดข้อมูลสถิติสำคัญของประเทศมาให้บริการ เช่น ตัวชี้วัด SDGs โดยทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ และชุดข้อมูลตามประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ ตาม 9 Focus Areas ของชุดข้อมูลที่จัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐตามตัวชี้วัด ก.พ.ร. เพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

4.3.7 การพัฒนาการประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายด้านนโยบาย ข้อมูล และวิจัยและพัฒนาของประเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาสถิติตามแผนที่กำหนด เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลางและหน่วยงานในระดับพื้นที่

บทที่ 5

กรอบแนวทางการพัฒนาระบบสถิติในระยะต่อไป (พ.ศ. 2566-2570)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็น โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครัวเรือน การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งทำให้เกิดข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น ล้วนส่งผลให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินานาชาติประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายมากขึ้น ในฐานะหนึ่งในหน่วยงานที่ผลิตสถิติทางการเพื่อตอบสนองนโยบายที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นสำนักงานสถิติแห่งชาติจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล และมีการกำหนดยุทธศาสตร์รวมทั้งการดำเนินงานใหม่เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

จากการศึกษายุทธศาสตร์ของสำนักงานสถิติต่างประเทศจะเห็นว่ามี การมุ่งเน้นการพัฒนาที่แตกต่างกัน เช่น ประเทศอังกฤษ (พ.ศ. 2563 - 2568) เน้นในเรื่องสถิติเพื่อประโยชน์สาธารณะและตอบสนองต่อความไม่แน่นอน และความท้าทายของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ประเทศเดนมาร์ก (พ.ศ. 2561 - 2563) ให้ความสำคัญในเรื่อง Big Data ประเทศนอร์เวย์ (พ.ศ. 2564 - 2566) มุ่งเน้นประเด็นการเป็นผู้นำการวิจัยด้านเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศเกาหลีใต้ในปัจจุบันเน้นหนักเรื่องการพัฒนาสถิติของประเทศ ประเทศฟิลิปปินส์ มีการพัฒนาองค์กร พัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญเรื่องสถิติที่ตอบสนองความต้องการของสังคม การปกป้องความลับ และความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ถึงแม้ว่ายุทธศาสตร์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติประเทศต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันตามบริบทของประเทศนั้น ๆ แต่ยุทธศาสตร์ที่มีเหมือนกันในสำนักงานสถิติแห่งชาติทั้ง 6 ประเทศที่ยกตัวอย่างมา คือ การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความเชี่ยวชาญมากขึ้นและการมีเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ยิ่งไปกว่านั้น The Global Working Group (GWG) on Big Data for Official Statistics ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2557 อันเป็นผลมาจากการประชุมคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติครั้งที่ 45 ซึ่ง UNGWG มีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ ทิศทางและการประสานงานของโครงการระดับโลกเกี่ยวกับ Big Data สำหรับสถิติทางการ และรวมถึงตัวชี้วัดของวาระ ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูล Big Data ในทางปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างความสามารถ การฝึกอบรม และการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน

นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้จัดตั้ง Global Data Hub ในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ในปี 2564 นี้ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวกรองโรคระบาดและข้อมูลระดับชาติ ข้อมูลการเฝ้าระวัง นวัตกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล และทำงานร่วมกับพันธมิตรทั่วโลก โดย Global Data Hub นี้จะเร่งระดมความร่วมมือระดับโลก ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา และเครือข่ายพันธมิตรระหว่างประเทศมาทำงานร่วมกันและร่วมสร้างเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการเฝ้าระวังการเตือนภัยล่วงหน้า นอกจากนี้ ยังจะส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลมากขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาสถิติทางการให้มีความทันสมัย โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลแหล่งใหม่ ๆ หรือ Big Data เพื่อใช้ประโยชน์ในการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติจะยังคงเป็นวาระสำคัญหลักของการพัฒนาตามแผนฉบับต่อไปให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การสร้างและพัฒนาเครือข่าย ในการจัดทำสถิติ

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในสถานการณ์เร่งด่วน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการสร้างสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวย เพื่อให้ข้อมูลสถิติของประเทศเป็นสินทรัพย์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งมีประเด็นที่จะต้องนำมาพิจารณาเป็นกรอบในการพัฒนา คือ

5.1 การยกระดับระบบข้อมูลสถิติของประเทศให้มีความทันสมัย เป็นประโยชน์ และก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล โดยการผลักดันการบูรณาการข้อมูลสถิติของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภายใต้การดำเนินการจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการฐานข้อมูลสถิติของหน่วยงานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงการให้บริการข้อมูลสถิติที่สะดวก รวดเร็วในรูปแบบ Smart Service มีการนำเสนอแบบ Visualization และเชื่อมต่อกับระบบอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูลสถิติเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันและกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติที่ดีในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี Big Data ในการจัดทำสถิติทางการ (Big Data for OS) การศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์จากชุดข้อมูลที่ยังไม่เคยถูกใช้ในแง่มุมอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการเติมเต็มข้อมูลที่มีการขาดหายไป

5.2 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสถิติของประเทศให้ทัดเทียมในระดับสากล ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบูรณาการและการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินการและผลักดันอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและร่วมกับหน่วยงานในการจัดทำมาตรฐานสถิติตามมาตรฐานสากล และการจัดทำข้อมูลสถิติให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานสถิติทางการ ตลอดจนการกำหนดเกณฑ์คุณภาพและกรอบการรับรองคุณภาพข้อมูลสถิติที่สำคัญและใช้อ้างอิงของประเทศ อย่างไรก็ตามการจัดทำมาตรฐานสถิติที่ต้องใช้องค์ความรู้หลากหลายสาขา ทั้งภาษาอังกฤษและองค์ความรู้เฉพาะด้านมาตรฐานสถิติ และต้องประสานกับหน่วยงานเพื่อสร้างการยอมรับอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งส่งเสริมหน่วยงานให้เกิดความเข้าใจและมีการนำมาตรฐานสถิติไปใช้ในการจัดทำสถิติของหน่วยงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติควรจัดทำเป็นโครงการจัดจ้างหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะจัดทำมาตรฐานสถิติ เพื่อให้สามารถดำเนินการและปรับปรุงมาตรฐานสถิติให้ทันต่อความต้องการใช้

5.3 การจัดทำและพัฒนาข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและขับเคลื่อนวาระสำคัญของประเทศ โดยการพัฒนาข้อมูลสถิติและตัวชี้วัดการพัฒนาประเทศในภาพรวมที่สะท้อนการเติบโตอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ซึ่งสถิติจากการบริหารงานเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น อาจมีสถิติอื่นที่ไม่เชื่อมโยงกับการบริหารงานมากนัก แต่มีลักษณะเป็นสถิติของผลลัพธ์หรือผลกระทบ (Outcomes or Impacts) ในแง่มุมที่หลากหลาย ครอบคลุม เช่น ดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบ SDGs ดัชนีการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งควรมีอิทธิพลหนึ่งที่ได้รับผิดชอบและขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนนี้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นอีกยุทธศาสตร์ที่จะสามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรอบด้าน และเกิดประโยชน์ต่อทุกกลุ่มเป้าหมายในสังคม

5.4 การพัฒนาทรัพยากรและสภาพแวดล้อม (Resource and Key Success Factors) โดยผลักดันการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบสถิติตามทิศทางที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นการปรับปรุง พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 เพื่อให้หน่วยงานสามารถใช้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ในการอ้างอิงและเข้าถึง

ข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงสถิติ การวิเคราะห์ และวิจัย รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลสถิติที่สำคัญที่จัดเก็บโดยภาคเอกชน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบสถิติของประเทศที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อนและมีกลไกการดำเนินงานที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเร่งผลักดันให้สำเร็จและเห็นผลเป็นรูปธรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่ายวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี Big Data เครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการใช้งานในหลากหลายมิติกับเอกชน โดยเฉพาะในเรื่องของมาตรฐานสถิติ ซึ่งจะช่วยให้ศักยภาพและฐานผู้ใช้งานข้อมูลสถิติเพิ่มมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

5.5 การพัฒนาบุคลากรด้านสถิติของประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการผลิตสถิติจากข้อมูลทุกรูปแบบ (Data as Sources) โดยการร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับศักยภาพของสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยสถิติกลางของประเทศ รวมทั้งบุคลากรของหน่วยสถิติและเอกชนที่สนใจ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่/การวิเคราะห์ข้อมูล หรือข้อมูลแหล่งอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมแบบ E-learning ที่เป็นการฝึกอบรมที่คุ้มค่าใช้จ่ายมากขึ้น เนื่องจากช่วยลดต้นทุนและคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) จากการเดินทาง ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนหรือผู้สอน และมีรูปแบบการเรียนการสอนคล้ายการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว และสามารถเข้าถึงได้ง่ายจากแพลตฟอร์มออนไลน์

5.6 การผลิตสถิติที่รวดเร็วตอบโจทย์ความต้องการในสถานการณ์สำคัญของประเทศ โดยการเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์และบทบาทของสำนักงานสถิติแห่งชาติในการพัฒนาสถิติหลังสถานการณ์โควิด-19 ด้วยวิธีการสำรวจตัวอย่างที่ยังคงมีความจำเป็นเพราะมีข้อมูลของกลุ่มที่อยู่นอกระบบ (Informal Sector) ที่ไม่สามารถจัดเก็บได้จากข้อมูลการบริหารงาน (Administrative Data) หรือ Big Data และแม้ว่าในปัจจุบัน Big Data จะยังไม่สามารถทดแทนการสำรวจตัวอย่างและการสำมะโนได้ทั้งหมด แต่สามารถบอกแนวโน้ม (Trend) ได้บางอย่าง ซึ่งควรนำมาใช้สนับสนุนข้อมูลจากการสำรวจตัวอย่าง/สำมะโนในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวโน้มหรือสถานการณ์ ในระยะ 5 - 10 ปีข้างหน้าที่เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับข้อมูล ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติควรจัดตั้งคณะทำงานที่ศึกษาในประเด็นดังกล่าวโดยเฉพาะบนความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วน ได้แก่ (1) หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการข้อมูล ซึ่งได้แก่ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.) (2) หน่วยงานเจ้าของข้อมูล และ (3) หน่วยงานที่ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจทางนโยบาย เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้รัฐบาลสามารถเข้าใจผลกระทบด้านสุขภาพ การศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ และสามารถตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

